

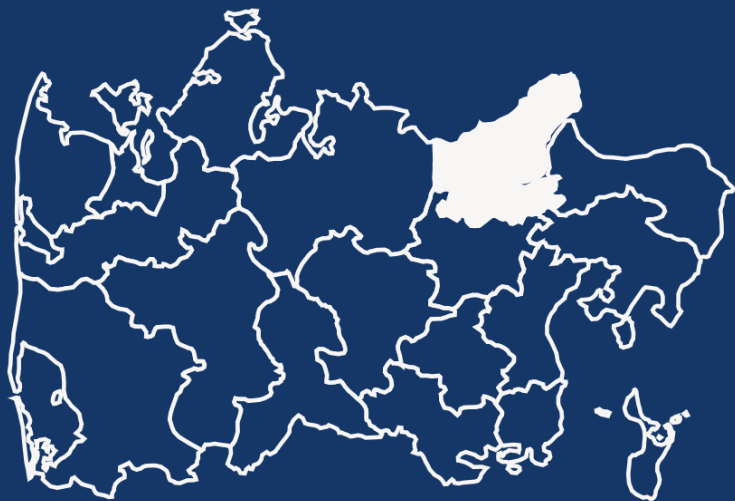

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

Erhvervsudvikling i Randers Kommune

Tendenser, specialisering, vækst og
erhvervsfremmeindsats

Juni 2023

Indhold

1. Forord og sammenfatning	3
2. Temaafsnit om detailhandel	8
3. Temaafsnit om fødevaresektoren	16
4. Beskæftigelse og specialisering	25
5. Iværksætteri og virksomhedsbestand	31
6. Vækstvirksomheder og eksport	40
7. Profilanalyse – highlights	44

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

1

Forord og sammenfatning

Forord

Denne rapport er fjerde udgave af kommune-rapporterne om erhvervsudvikling i Midtjylland¹ – rapporter der tager temperaturen på det lokale erhvervsliv i de 19 midtjyske kommuner.

Erhvervshus Midtjylland har blandt andet til formål at fremme og påpege midtjyske vækstdrivere og styrkepositioner samt modvirke udviklingsbarrierer. I den forbindelse skal kommunerapporterne danne grundlag for en stærk, aktiv og faktabaseret erhvervsfremmeindsats lokalt og regionalt, der understøtter de mange forskellige potentialer og styrker, som Midtjylland besidder.

I lighed med tidligere udgaver indeholder kommune-rapporterne data, som beskriver strukturen af det lokale erhvervsliv – herunder data relateret til beskæftigelse, iværksætteri, udvikling i virksomhedsbestanden og eksport. Ydermere indgår der statistik over brugen af lokal erhvervsservice og specialiseret vejledning med afsæt i Profilanalyse 2023².

Dette års kommunerapporter indeholder desuden to nye sektorfokuserede kapitler, der med et bredt udsnit af data går i dybden med henholdsvis fødevaresektoren og detailhandlen. Samtidig har kommunerne bidraget med et overblik over de initiativer og indsatser, der er iværksat lokalt for at styrke de to sektorer.

Fødevaresektoren og detailhandlen er to af de vigtigste sektorer for økonomisk vækst og beskæftigelse i de Midtjyske kommuner, hvorfor lokale indsatser og initiativer rettet mod disse sektorer har stor betydning.

Fødevareinnovation, bæredygtig fødevareproduktion og klimavenlige produktionsmetoder er forbundet med et stort fremadrettet potentiale for yderligere styrkelse af fødevaresektoren som midtjysk styrkeposition.

Detailhandlen spiller en central rolle i forhold til bosætning, tiltrækning af turister og besøgende til området og bidrager til at øge efterspørgslen efter lokale produkter og tjenester. Sektoren gennemgår imidlertid en digital transformation, som kræver omstilling hos de eksisterende virksomheder og samtidig giver et stort forretningsmæssigt potentiale.

Vi er taknemmelige for kommunernes bidrag, da dette skaber grundlag for inspiration og videndeling på tværs af kommunerne og potentielt også udvikling af nye erhvervsstrategier, initiativer og partnerskaber til gavn for det lokale erhvervsliv.

Tværkommunalt samarbejde samt et tæt samarbejde mellem kommunerne, den lokale erhvervsservice og erhvervshuset med henblik på at styrke erhvervsfremmeindsatsen er vigtig. Kommunerapporten skal i den henseende være facilitator for yderligere samarbejde, da den giver indblik i det lokale og tværkommunale potentiale og aktuelle udfordringer.

Gennem rapporten sammenlignes udviklingen i Randers Kommune med hele Region Midtjylland, resten af landet og en gruppe af sammenligningskommuner.

Sammenligningskommunerne er Holstebro Kommune, Herning Kommune, Horsens Kommune, Silkeborg Kommune og Viborg Kommune.

God læselyst
Bestyrelsesformand Ib Lauritsen
Direktør Erik Krarup

¹ 2020, 2021 og 2022.

² Profilanalyse 2023.

Sammenfatning - erhvervspræstationer

Randers Kommune har frem til 2021 oplevet en markant stigning i den private beskæftigelse, men væksten ser dog ud til at være stagneret i 2022, hvor der også har været flere konkurser blandt virksomhederne i Randers Kommune.

Det samlede antal virksomheder steg betydeligt i Randers Kommune frem til 2021. Denne udvikling dækker over, at Randers Kommune de seneste år har oplevet både stigende etableringsrate, øget nettotilflytning af virksomheder samt en stigning i overlevelsen blandt nye virksomheder.

Også andelen af vækstvirksomheder steg markant i 2021, hvilket placerede Randers Kommune på niveau med sammenligningskommunerne. Når det gælder eksport, svarer andelen af virksomheder med internationalt salg til regionsgennemsnittet, men eksportens samlede andel af omsætningen blandt Randers Kommunes virksomheder er beskedent relativt til regionen. Det skyldes, at Randers har mange mindre virksomheder, hvor hjemmemarkedet spiller den største rolle.

Udvalgte resultater fra analysen

Den private beskæftigelse i Randers Kommune er steget med mere ca. ti pct. i perioden 2016 til 2021. I hele Region Midtjylland er stigningen på ca. 8 pct.

Der har i 2022 været mange konkurser i Randers Kommune (ca. 13 pr. 1000 virksomheder) og stagnation i jobskabelsen.

Etableringsraten i Randers Kommune lå i 2021 på 5,6 pct., hvilket stort set svarer til regionsgennemsnittet på 5,5 pct.

I 2022 flyttede 209 virksomheder til Randers Kommune, mens 226 virksomheder flyttede fra kommunen. Nettotilflytningen af virksomheder siden 2017 er 207 virksomheder.

Den samlede virksomhedsbestand i Randers Kommune er steget fra 4.526 i 2016 til 4.909 i 2021.

Andelen af vækstvirksomheder var i 2021 9,4 pct. i Randers Kommune, hvilket er en markant stigning ift. de foregående år.

Andelen af eksportvirksomheder ligger med 21 pct. på niveau med resten af regionen. Eksportens andel af omsætningen i disse virksomheder udgør dog kun 27 pct. mod 50 pct. i resten af regionen.

Sammenfatning - erhvervsstruktur

Erhvervsstrukturen i Randers Kommune er domineret af handel samt bygge og anlæg, der tilsammen beskæftiger godt en tredjedel af de private årsværk i kommunen. Generelt er Randers Kommune kendetegnet ved en mangfoldig erhvervsstruktur, hvor mange erhverv bidrager til beskæftigelse og jobskabelse.

Samtidig har væksten været markant inden for flere serviceerhverv. Operationel service (rejsebureauer, rengøring, vikarbureauer mv.) samt reklame og øvrig erhvervsservice er de erhverv, der har oplevet størst vækst i beskæftigelsen siden 2016.

Når det gælder erhvervsområder, der betragtes som danske styrkepositioner, og hvor der er etableret nationale klynger, er Randers Kommune stærkest inden for fødevarer og produktionsindustri. Specielt fødevarer skiller sig ud som et område med både høj beskæftigelse og specialisering.

Herudover er Randers Kommune kendetegnet ved at have få store virksomheder og en stor del af beskæftigelsen koncentreret i virksomheder med under 50 ansatte.

Udvalgte resultater fra analysen

De tre største brancher målt på beskæftigelse i Randers Kommune er detailhandel, engroshandel samt bygge og anlæg. Til sammen beskæftiger de tre brancher ca. 7.500 årsværk.

Randers Kommune er specialiseret inden for fødevarer og fødevarerindustri. Fx har fødevarerindustrien en specialiseringsgrad på 1,8, hvilket betyder, at den fylder 80 pct. mere end en gennemsnitlig kommune.

Metalindustri er en vigtig branche i Randers Kommune, selvom beskæftigelsen er faldet med 88 årsværk siden 2016. Branchen har en specialiseringsgrad på 1,5.

Der er også betydelig vækst inden for flere serviceerhverv. Operationel service (rejsebureauer, rengøring, vikarbureauer, mv.) har haft en vækst på 72 pct. i perioden 2016 til 2021. Mod 7 pct. i hele landet.

Når det gælder de nationale klyngeområder, er fødevarer (inklusive primære erhverv og leverandører til industrien) en lokal styrkeposition. Klyngen beskæftiger 1.664 fuldtidsjobs i Randers Kommune.

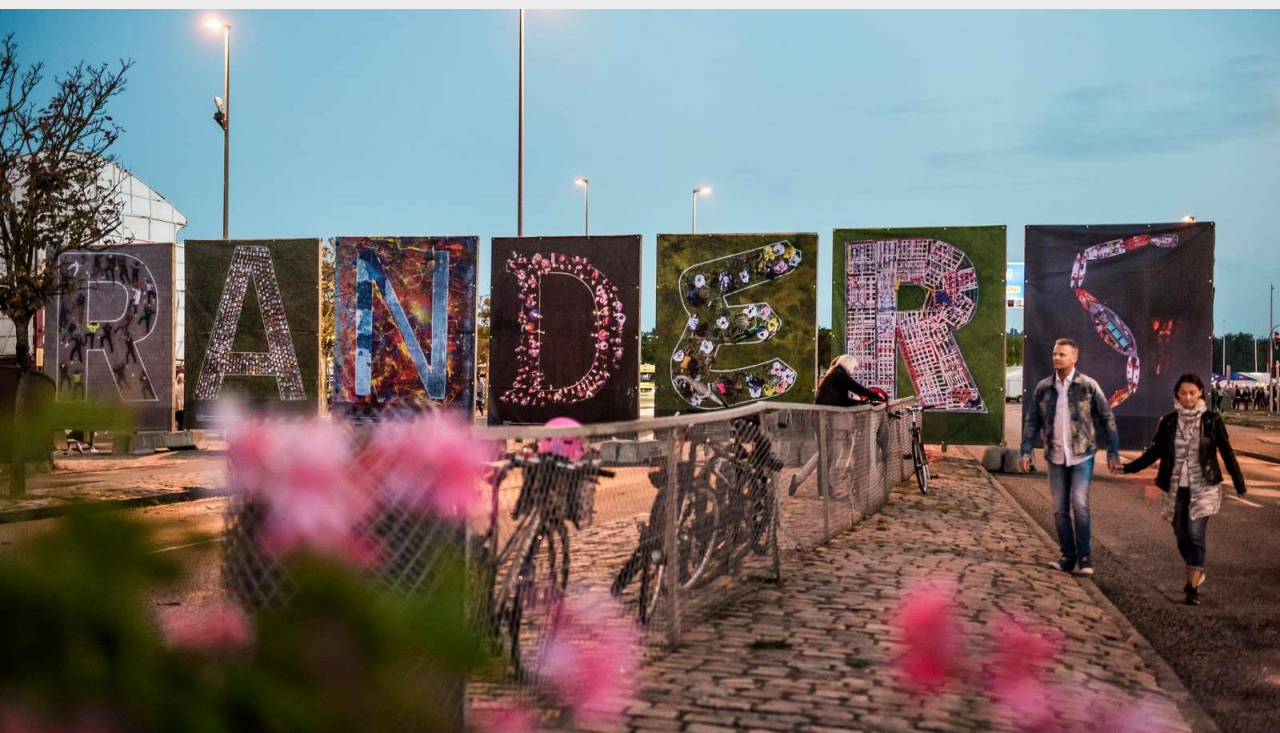
Virksomheder med mindst 50 ansatte udgør 29 pct. af beskæftigelsen i Randers Kommune. Den tilsvarende andel for resten af landet er 39 pct.

Sammenfatning - særtemaer

Detailhandel og fødevarerektoren er midtjyske styrkepositioner, som spiller en vigtig rolle for de midtjyske kommuners beskæftigelse og omsætning. Særtemaerne i årets rapport giver et indblik i disse erhvervs udvikling samt i de lokale initiativer, der understøtter en positiv udvikling og imødekommer udfordringer inden for detailhandlen og fødevarerektoren.

Detailhandlen i Randers Kommune har over de senere år oplevet en jobvækst, der er lavere end for hele regionen. Der har været en stor vækst i beskæftigelsen inden for internethandel, mens særligt de lokale specialbutikker samt købmænd og døgnkiosker har haft tilbagegang.

Fødevarerektoren udgør en relativ høj andel af den private beskæftigelse i Randers Kommune. Samtidig spiller sektoren en større rolle for eksporten i Randers Kommune end i sammenligningskommunerne og resten af landet. Analysen viser dog også, at fødevarerektoren ikke har oplevet den samme fremgang i Randers Kommune som i sammenligningskommunerne og regionen, når det kommer til beskæftigelse og omsætning.

Udvalgte resultater fra analysen

Beskæftigelsen inden for detailhandel er steget med 2 pct. i Randers Kommune i perioden 2016 til 2021. For hele regionen er beskæftigelsen steget med 7 pct.

Omsætningen blandt detailhandelsvirksomheder inden for internet-handel er steget med 127 pct. i perioden 2016 til 2021. Omvendt er omsætningen blandt specialbutikker faldet med 18 pct.

Lidt over 40 pct. af de unge mellem 13-17 år med fritidsjobs i Randers Kommune arbejder i detailhandlen, især i supermarkeder og varehuse.

I Randers Kommune udgør fødevarerektoren ca. 17 pct. af den private beskæftigelse i 2021, mens andelen i hele Region Midtjylland er på 14 pct.

Fødevarerektorens beskæftigelse i Randers Kommune er vokset med ca. 3 pct. fra ca. 3.700 i 2016 til 3.800 fuldtidsjobs i 2021. I Region Midtjylland er sektorens beskæftigelse vokset med ca. 4 pct. i perioden.

Omsætningen i fødevarerektoren i Randers Kommune har været nogenlunde konstant i perioden 2016 til 2021 på ca. 14 mia. kr. I Region Midtjylland er omsætningen vokset med 9 pct.

I 2021 stod fødevarerektorens for ca. 56 pct. af den samlede eksport i Randers Kommune. I Region Midtjylland er andelen 11 pct.

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

2

Temaafsnit om detailhandel

Dette temaafsnit ser nærmere på detailhandlen i Randers Kommune.

De første sider viser udviklingen i antallet af detailhandelsbutikker samt beskæftigelsen inden for forskellige dele af detailhandlen i både Randers Kommune og resten af regionen.

Derefter vises udviklingen i omsætningen blandt kommunens detailhandelsvirksomheder samt i antallet af konkurser.

Til sidst opsummeres kommunens egen vurdering af potentialer og udfordringer for detailhandlen samt de lokale initiativer, som kommunen har iværksat for at understøtte udviklingen i detailhandlen.

Fremgang i beskæftigelsen inden for detailhandlen i Randers Kommune

Detailhandlen er med lidt over 3.000 fuldtidsbeskæftigede en vigtig branche for beskæftigelsen i Randers Kommune. Fra 2016 til 2021 er antallet af fuldtidsbeskæftigede steget fra 2.945 til 3.005, svarende til en jobvækst på 2 pct. På regionalt plan har der været en jobvækst på 7 pct. inden for detailhandlen.

Særligt inden for internethandlen har der været en stor procentvis fremgang. Fra 2016 til 2021 er antallet af fuldtidsbeskæftigede steget fra 56 til 87, hvilket svarer til en stigning på 55 pct. Specialbutikker, der forhandler fødevarer, har også haft en vækst i beskæftigelsen på 29 fuldtidsansatte. Omvendt har der været en tilbagegang på 77 fuldtidsbeskæftigede blandt specialbutikker, der forhandler beklædning og fodtøj. Også blandt købmand og døgnskiosker samt specialbutikker, der forhandler kultur- fritids- og elektronikprodukter, har der været et fald i beskæftigelsen.

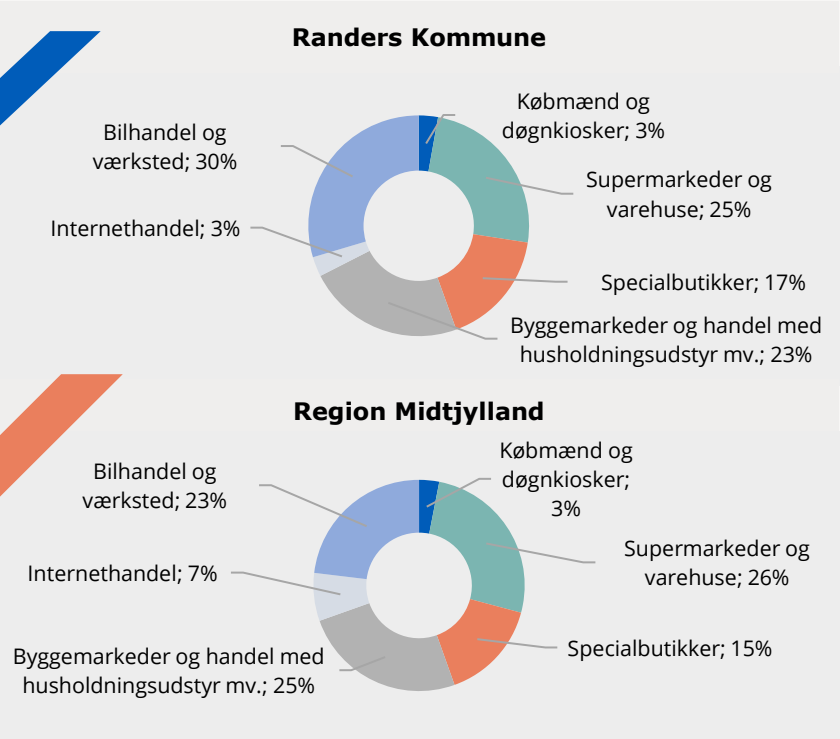
En lidt større andel af de beskæftigede i Randers Kommune er ansat inden for bilhandel og værksted end i regionen som helhed, som vist i Figur 2.1. På regionalt plan tegner internethandlen sig omvendt for en større andel af beskæftigelsen end i Randers Kommune.

Tabel 2.1. Antal fuldtidsbeskæftigede inden for detailhandel i Randers Kommune, 2016-21

Butikstype	2016	2019	2021	Jobvækst 2016-21 (pct.)	Jobvækst Region Midtjylland, 2016-21 (pct.)	Jobvækst hele landet, 2016-21 (pct.)
Købmænd og døgnskiosker	96	92	85	-12%	-13%	-11%
Supermarkeder og varehuse	679	699	740	9%	5%	3%
Specialbutik med beklædning og fodtøj	306	254	229	-25%	-19%	-19%
Specialbutik med fødevarer	97	108	126	30%	3%	-6%
Specialbutik med kultur- fritids- og elektronikprodukter	184	177	156	-15%	-11%	-13%
Byggemarkeder og handel med husholdningsudstyr mv.	696	693	692	-1%	16%	7%
Internethandel	56	74	87	55%	100%	107%
Bilhandel og værksted	829	936	889	7%	4%	3%
Detailhandel i alt	2945	3034	3005	2%	7%	3%

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Figur 2.1. Fordeling af fuldtidsbeskæftigede inden for detailhandel, 2021

Stor vækst i antallet af specialbutikker med fødevarer i Randers Kommune

Mens der har været en fremgang i antallet af beskæftigede inden for detailhandlen fra 2016 til 2021 i Randers Kommune, har der i samme periode været et mindre fald i antallet af detailhandelsvirksomheder. Fra 2016 til 2021 er antallet af detailhandelsvirksomheder faldet fra 627 til 621, som vist i Tabel 2.2.

Det er særligt specialbutikker med beklædning og fodtøj, der har oplevet en tilbagegang i perioden. Der har været et fald på 21 butikker, svarende til et fald på 23 pct. Også købmænd og døgnkiosker samt specialbutikker med kultur- fritids- og elektronikprodukter har oplevet et mindre fald i perioden. Til gengæld har der været en stor stigning i antallet af specialbutikker inden for fødevarer samt internetbaserede virksomheder.

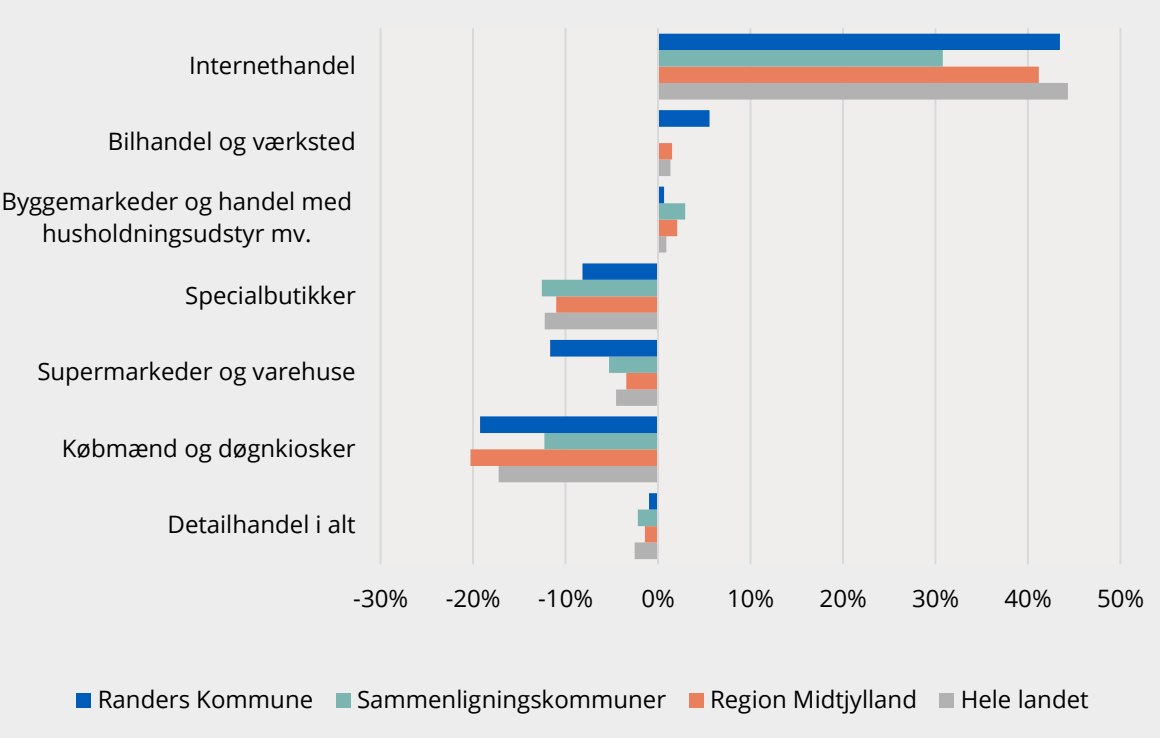
Udviklingen i Randers Kommune ligner på det overordnede plan udviklingen i resten af regionen og landet, jf. Figur 2.2. Det fremgår, at antallet af virksomheder inden for internethandel er vokset kraftigt i perioden. Omvendt fremgår det, at særligt specialbutikker samt købmænd og døgnkiosker har det haft svært i de seneste år. I Region Midtjylland er antallet af købmænd og døgnkiosker faldet med 20 pct., mens det tilsvarende tal for specialbutikkerne er 11 pct.

Tabel 2.2. Antal virksomheder inden for detailhandel i Randers Kommune, 2016-21

Butikstype	2016	2019	2021
Købmænd og døgnkiosker	26	28	21
Supermarkeder og varehuse	60	55	53
Specialbutik med beklædning og fodtøj	91	74	70
Specialbutik med fødevarer	36	42	49
Specialbutik med kultur- fritids- og elektronikprodukter	57	55	50
Byggemarkeder og handel med husholdningsudstyr mv.	154	157	155
Internethandel	23	29	33
Bilhandel og værksted	180	196	190
Detailhandel i alt	627	636	621

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Figur 2.2. Udvikling i antal virksomheder inden for detailhandel, 2016-21

Note: Sammenligningskommunerne omfatter Holstebro Kommune, Herning Kommune, Horsens Kommune, Silkeborg Kommune og Viborg Kommune.

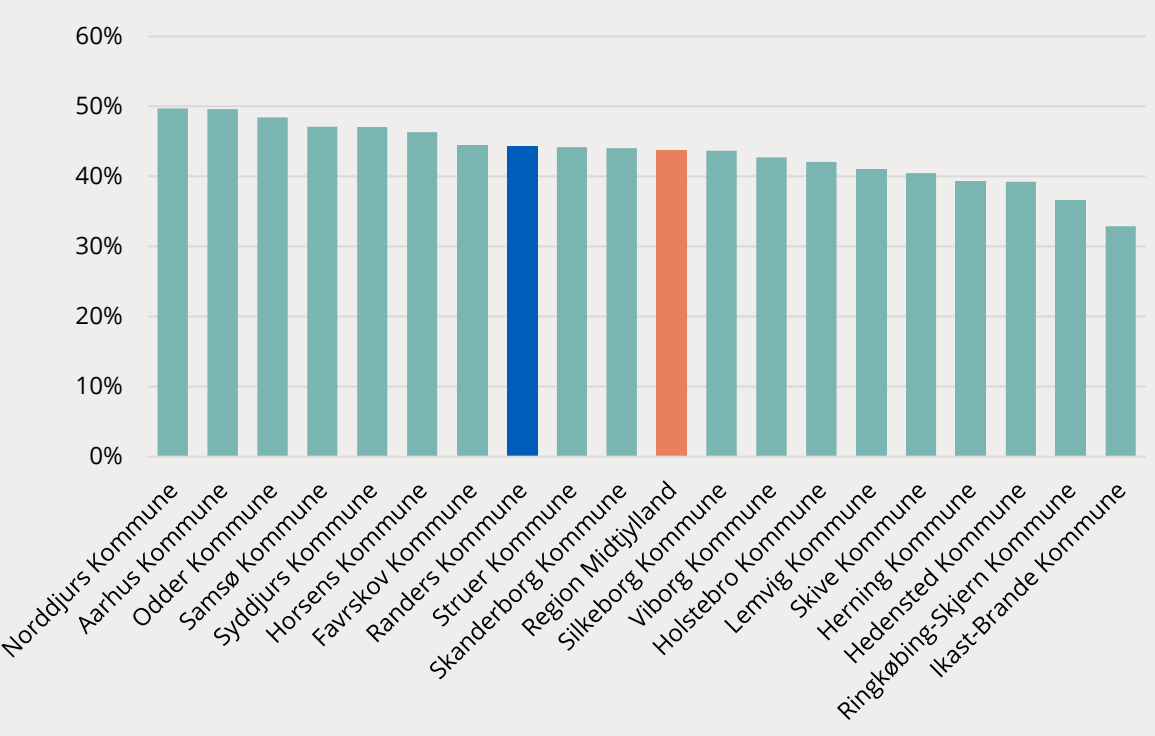
Mange unge med fritidsjobs arbejder i detailhandlen

Detailhandlen er en vigtig jobskaber i Randers Kommune, særligt for unge med fritidsjobs. Lidt over 40 pct. af de unge i alderen 13-17 år med et fritidsjob i Randers Kommune arbejder i detailhandlen, som vist i Figur 2.3. Det er lidt over niveauet for regionen som hele. Generelt viser figuren, at detailhandel beskæftiger en meget stor del af de unge med fritidsjobs blandt kommunerne i regionen.

Særligt supermarkeder og varehuse beskæftiger mange unge med fritidsjobs inden for detail i både Randers Kommune og regionens øvrige kommuner, som det fremgår af Figur 2.4. Lidt over 60 pct. af de unge med fritidsjobs inden for detail er beskæftiget i kommunens supermarkeder og varehuse. Herefter følger specialbutikker, hvor 13 pct. af de unge er ansat.

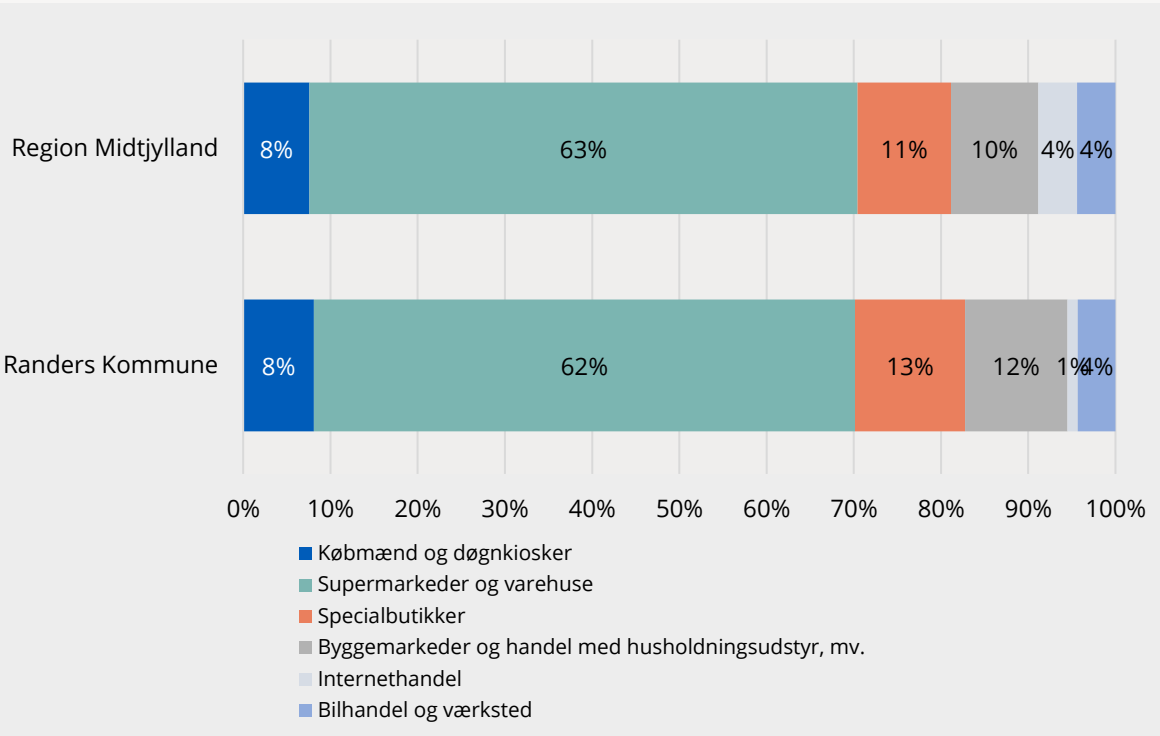
Samlet set viser nedenstående, at detailhandlen er en vigtig jobskaber og bidrager til at hjælpe unge med at komme ud på jobmarkedet

Figur 2.3. Andel af unge (13-17 årige) i beskæftigelse inden for detailhandel, 2021

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Figur 2.4. Unge (13-17 årige) fordelt på butikker inden for detailhandel, 2021

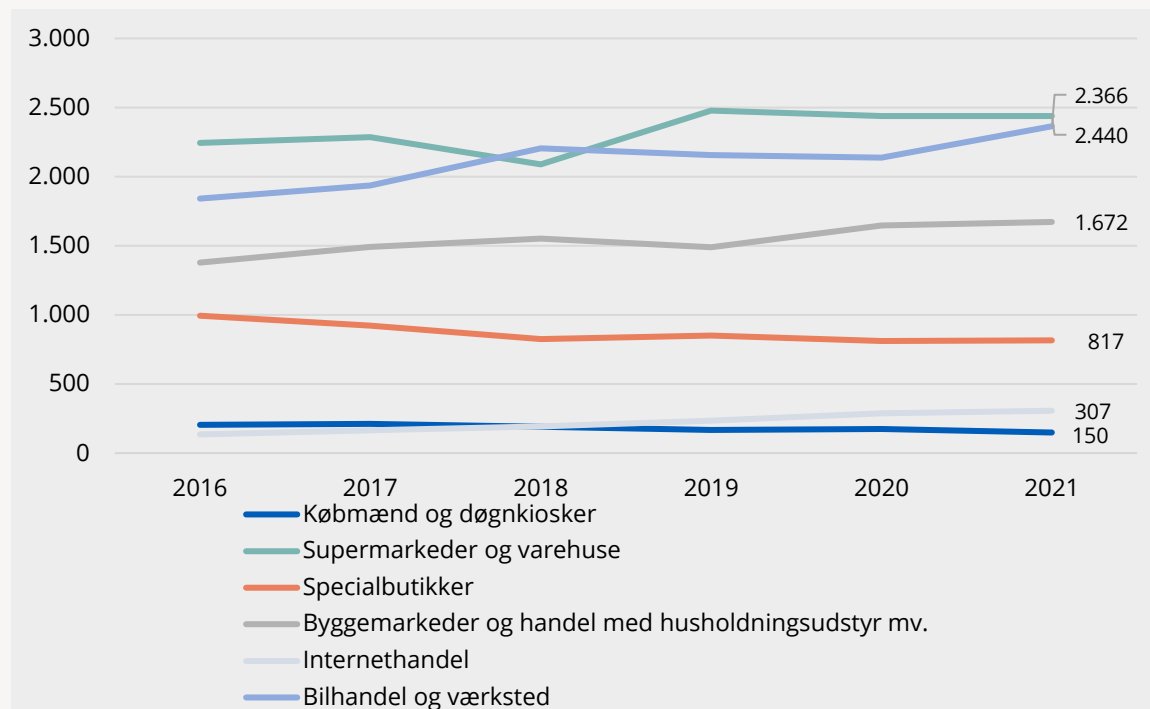
Stigende omsætning blandt detailhandelsvirksomheder i Randers Kommune

Generelt har der i de seneste år været en stigning i omsætningen blandt de fleste segmenter inden for detailhandlen i Randers Kommune, som det fremgår af Figur 2.5. Samlet set er omsætningen i detailhandlen steget fra ca. 6,8 mia. kr. til 7,7 mia. kr., svarende til en stigning på 14 pct.

Særligt inden for internethandel har der været en stor stigning i omsætningen. Fra 2016 til 2021 er omsætningen blandt de internetbaserede detailhandelsvirksomheder steget fra 135 mio. kr. til 307 mio. kr., svarende til en stigning på 127 pct. En af forklaringerne er formentlig coronapandemien, der har betydet, at flere er begyndt at handle online. Også bilhandel og værksted har haft en pæn vækst i omsætningen. Blandt specialbutikker samt købmænd og døgnskiosker har der dog været en faldende omsætning. Specialbutikkerne har haft et fald i omsætningen fra 994 mio. kr. i 2016 til 817 mio. kr. i 2021, svarende til en tilbagegang på 18 pct.

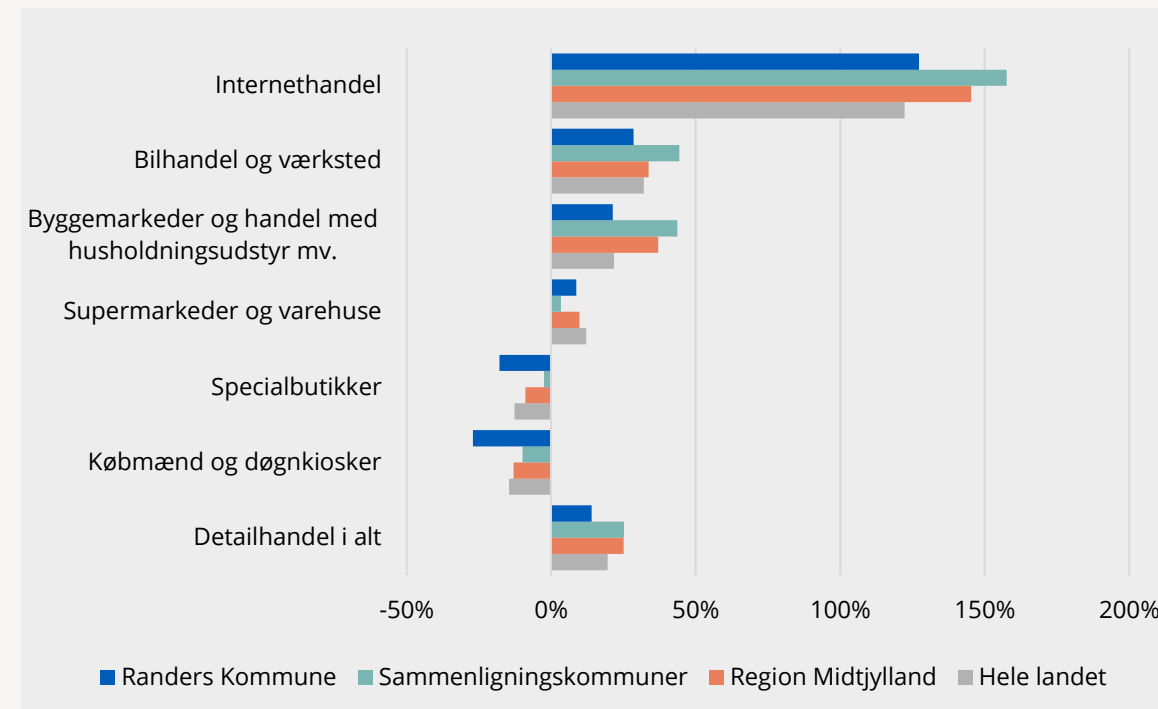
Randers Kommune har oplevet en lidt mindre stigning i omsætningen inden for detailhandlen end sammenligningskommunerne, regionen og hele landet, som vist i figur 2.6. Særligt specialbutikker samt købmænd og døgnskiosk har haft en større tilbagegang i Randers Kommune end i hele regionen.

Figur 2.5. Udvikling i omsætning inden for detailhandel, (mio. kr. – 2016-priser)
Randers Kommune, 2016-21

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Opgjort i faste priser (2016-priser).

Figur 2.6. Udvikling i omsætning inden for detailhandel, 2016-21

Supermarkeder og varehuse har den højeste gennemsnitlige omsætning

Opgøres den gennemsnitlige omsætning pr. virksomhed, er den højest blandt supermarkeder og varehuse, jf. Tabel 2.3. I 2019 til 2021 lå den gennemsnitlige omsætning på lidt over 40 mio. kr. pr. virksomhed i denne gruppe. Den gennemsnitlige omsætning blandt supermarkedet og varehuse er vokset med knap 8 mio. kr. fra perioden 2016 til 2018 til perioden 2019 til 2021. Den laveste gennemsnitlige omsætning pr. virksomhed findes blandt specialbutikker, der forhandler fødevarer.

Ses der på den samlede omsætning inden for detailhandlen, står bilhandel og værksted sammen med supermarkeder og varehuse i 2021 for de største bidrag i Randers Kommune, jf. Figur 2.7. De to butikstyper står hver især for 31 pct. af den samlede omsætning.

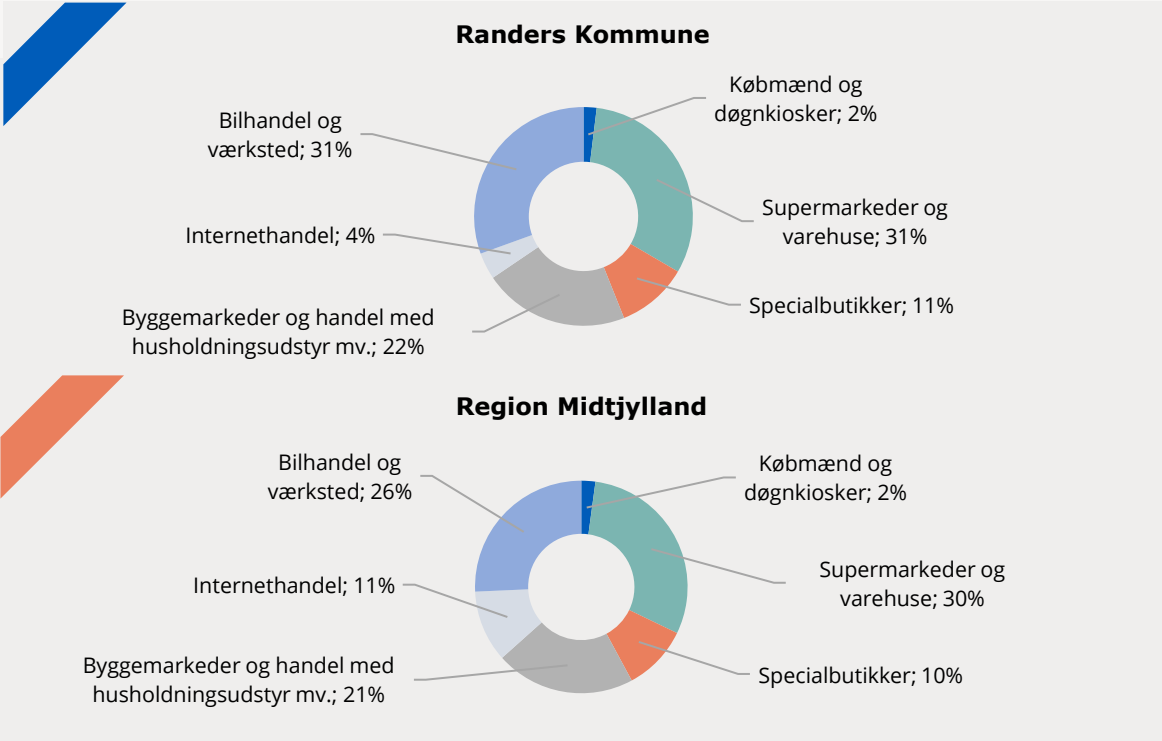
I forhold til hele Region Midtjylland står internethandlen for en lidt større del af omsætningen end i Randers Kommune. Omvendt står bilhandel og værksteder for en større del af den samlede omsætning inden for detailhandel i Randers Kommune.

Tabel 2.3. Gennemsnitlig årlig omsætning pr. virksomhed, mio. kr., Randers Kommune, 2016-18 og 2019-21

Butikstype	2016-18	2019-21
Købmænd og døgnkiosker	6,9	6,5
Supermarkeder og varehuse	32,8	40,4
Specialbutik med beklædning og fodtøj	4,6	4,0
Specialbutik med fødevarer	2,5	2,6
Specialbutik med kultur- fritids- og elektronikprodukter	6,2	6,6
Byggemarkeder og handel med husholdningsudstyr mv.	8,1	8,5
Internethandel	5,0	6,6
Bilhandel og værksted	9,8	10,4

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Figur 2.7. Fordeling af omsætningen inden for detailhandel, 2021

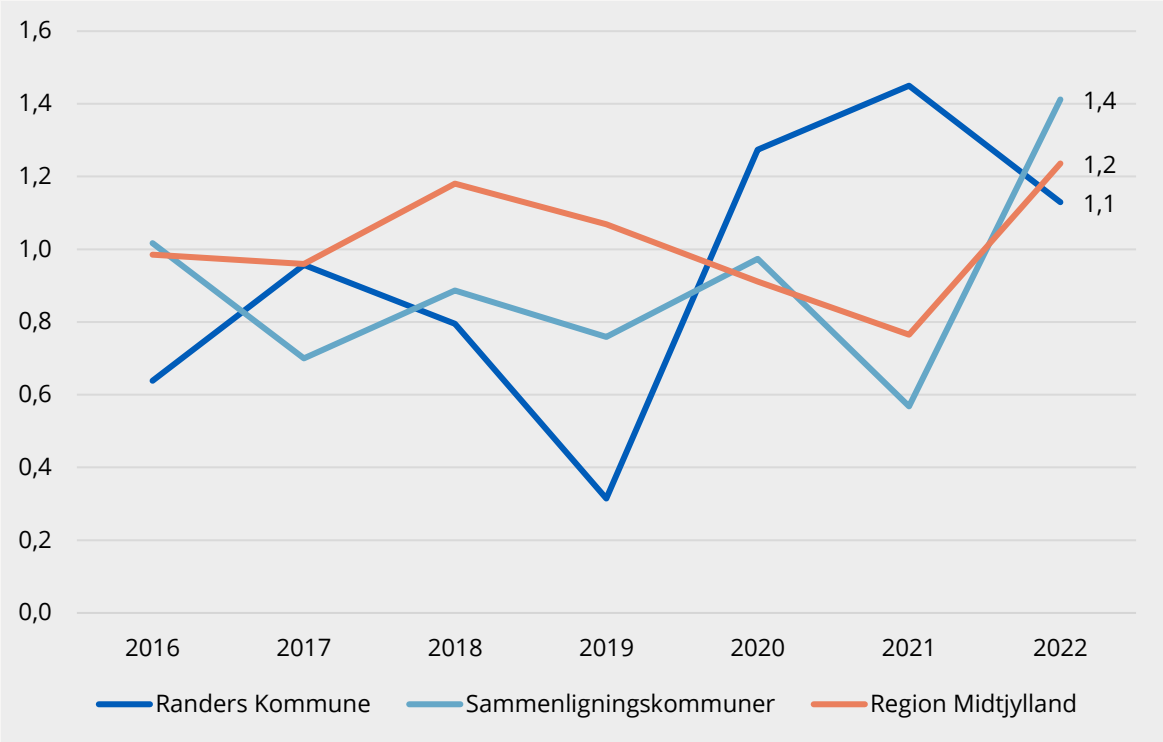
Fald i antallet af konkurser i Randers Kommune i 2022

Figur 2.10. viser hvor mange virksomheder inden for detailhandlen, der blev erklæret konkurs i Randers Kommune, Region Midtjylland og sammenligningskommunerne i perioden 2016 til 2022. Antallet af konkurser er opgjort pr. 100 virksomheder i perioden.

Af figuren fremgår det, at antallet af konkurser i Randers Kommune i 2018 og 2019 lå under niveauet for sammenligningskommunerne og regionen som helhed. Herefter har der været en stigning i antallet af konkurser fra 2019 til 2021 i Randers kommune. I 2022 faldt antallet af konkurser i Randers Kommune igen til 1,1 konkurs pr. 100 virksomheder, hvilket er på niveau med regionen som helhed.

Af Tabel 2.4. fremgår det, hvordan konkurserne fordeler sig på typer af butikker. Det fremgår, at specialbutikker samt bilhandel og værksted i Randers Kommune har oplevet flest konkurser i perioden. På regionalt plan har der i perioden været flest konkurser blandt specialbutikkerne, der står for 32 pct. af alle konkurser.

Figur 2.8. Udvikling i antal konkurser pr. 100 detailhandels-virksomheder, 2016-22

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Konkurser er opgjort for virksomheder med beskæftigelse og/eller en omsætning på mindst en mio. kr. (aktive virksomheder). Antallet af virksomheder for 2022 er estimeret på baggrund af udviklingen i virksomhedsbestanden i perioden 2016 til 2021.

Tabel 2.4. Fordeling af konkurser i detailhandel, 2016-22

Butikstype	Randers Kommune	Region Midtjylland
Købmænd og døgnkiosker	4 (10%)	40 (7%)
Supermarkeder og varehuse	3 (7%)	16 (3%)
Specialbutikker	13 (32%)	177 (32%)
Byggemarkeder og handel med husholdningsudstyr mv.	7 (17%)	120 (22%)
Internethandel	3 (7%)	83 (15%)
Bilhandel og værksted	11 (27%)	112 (20%)
I alt	41 (100%)	548 (100%)

Initiativer og tiltag i Randers Kommune til at understøtte detailhandlen

Detailhandel i Randers

Detailhandlen fylder en hel del i Randers Kommune målt på antal årsværk og omsætning. Endvidere er en stærk detailhandel også et godt udgangspunkt for både udvikling af turisme og bosætning. Randers Kommune har derfor fokus på at skabe et attraktivt miljø at drive detailvirksomhed i.

Den største andel af Randers Kommunes omsætning indenfor detailhandel findes i aflastningsområdet, Paderup, hvilket viser at detailhandlen i kommunen spredt sig til mere end blot bymidten jf. kommunens detailhandelsanalyse, 2022.

Strategisk arbejde:

Randers kommune fokuserer på at skabe levende bymidter, et attraktivt aflastningscenter i Paderup og et godt udbud af dagligvarer tæt på borgernes hjem.

Bymidten

I løbet af 2018 og 2019 har Randers Kommune udviklet en strategisk plan for, hvordan Randers midtby kan udvikle sig. Der er afsat 4 mio. kr. årligt i perioden 2021 til 2023 med henblik på at realisere den strategiske plan. Planen har følgende 4 strategier:

1. Noget at komme efter

Randers Kommune skal have en levende midtby med oplevelser og aktiviteter til gavn for detailhandlen. Som led i at fremme aktivitetsniveauet skal eventinfrastrukturen udbygges.

2. Inviterende med grønne oaser

Der skal være gode parkeringsforhold, gode oplevelsesruter og fokus på at skabe en grøn midtby.

3. Midtby hele døgnet

Byomdannelsen skal være bæredygtig og der skal være gode rammer for byliv, handel og ophold.

4. Midtbyen – også om 100 år

Der arbejdes med rekreativ klimatilpasning, tiltrækning af investorer samt en åbning mod vandet.

Bred aktørkreds skaber indhold og oplevelser

- Det er i høj grad byens foreninger, erhvervsdrivende og mange kulturaktører, der på eget initiativ eller i et samarbejde med kommunens eventsekretariat, skaber indhold og oplevelser i byens rum.

Aflastningscenter

Randers Storcenter i Paderup skal sikre, at Randers kan konkurrere og tiltrække handlende fra Aalborg og Aarhus.

Balance mellem midtby og aflastningscenter

Randers Kommune understøtter udvikling i de to vigtige udbudspunkter Midtbyen og Paderup. For at understøtte et varieret butiksudbud i Randers by, hvor Randers Midtby og aflastningscenter Paderup supplerer hinandens butiks- og vareudbud, planlægges der i Paderup ikke for butikker under 500 m².

Centerbyerne

Der fokuseres på et bredt detailhandelsudbud i centerbyerne, så de fastholder deres vigtige position.

Udvikling af e-handel

- Randers kommune har fokuseret på at eksisterende virksomheder og iværksættere deltager i udviklingsforløb om e-handel.
- Der tilbydes lokale uddannelses tilbud om e-handel.
- Business Randers og Randers Cityforeningen giver mulighed for deltagelse i digitaliseringsnetværk

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

3

Temaafsnit om fødevaresektoren

Det andet temaafsnit i dette års kommunerapport sætter fokus på fødevaresektorens betydning for erhvervslivet i de midtjyske kommuner.

De første sider viser, hvordan antallet af jobs og virksomheder har udviklet sig de seneste år inden for fødevaresektoren, både for sektoren samlet set og for de forskellige delområder i sektorens værdikæde.

Dernæst fokuserer afsnittet på udviklingen i sektorens omsætning, eksport samt nettoinvesteringer.

Til sidst giver afsnittet et overblik over kommunens initiativer for at understøtte udviklingen inden for fødevareområdet.

Fødevaresektoren er det næststørste ressourceområde i Randers Kommune

Fødevaresektoren er det næststørste beskæftigelsesområde i Randers Kommune. Figur 3.1. viser, at fødevaresektoren udgjorde ca. 3.800 fuldtidsjobs i Randers Kommune i 2021, mens bygge/bolig var det største ressourceområde med ca. 4.900 fuldtidsjobs.

Figur 3.2 viser fødevaresektorens andel af den samlede private beskæftigelse i de midtjyske kommuner i 2021 sammenlignet med niveauet i hele regionen og på landsplan.

I Randers Kommune udgør fødevaresektoren ca. 17 pct. af den samlede beskæftigelse, hvilket er højere end i regionen (14 pct.) og hele landet (12 pct.).

Figuren viser også, at fødevaresektoren fylder mindst i bykommunerne som fx Aarhus og Silkeborg kommuner. Omvendt fylder fødevaresektoren mest i de mindre landkommuner som Lemvig og Samsø kommuner.

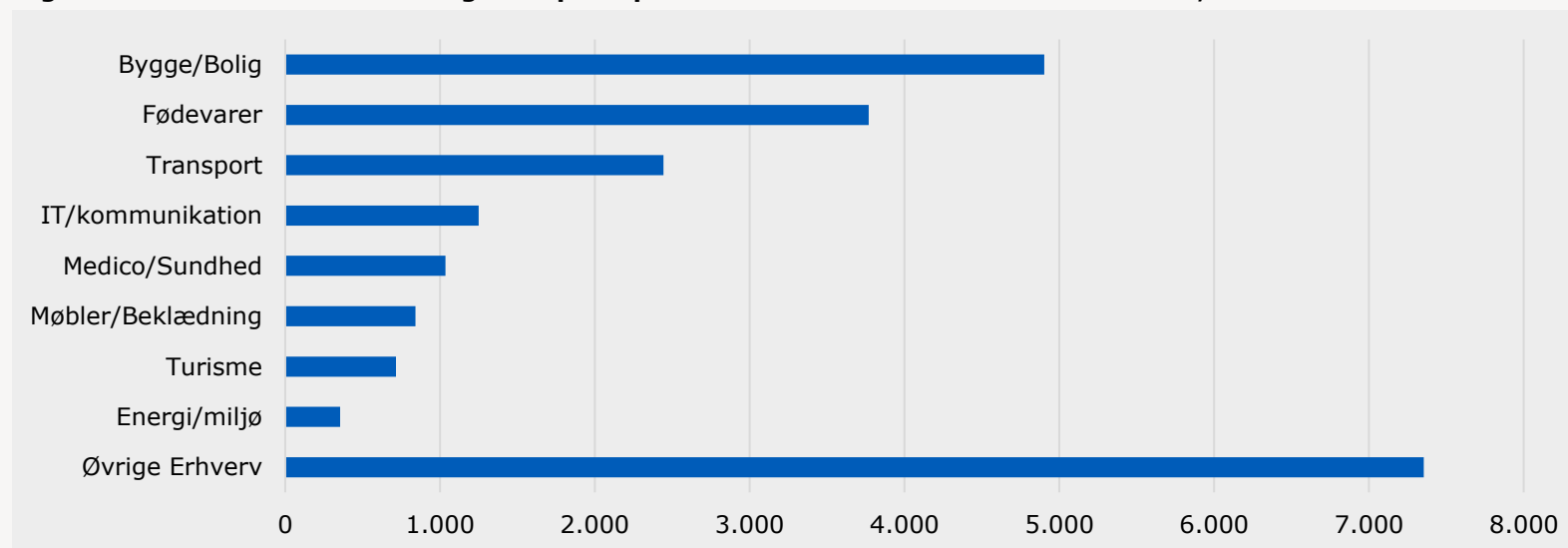
Ressourceområder

Ressourceområder er et alternativ til den officielle branchegruppering af dansk erhvervsliv, og inddeler brancherne i otte sammenhængende områder baseret på de slutprodukter, som virksomhederne bidrager til. Dertil kommer *Øvrige erhverv*, der består af brancher, som ikke direkte kan relateres til ét enkelt område.

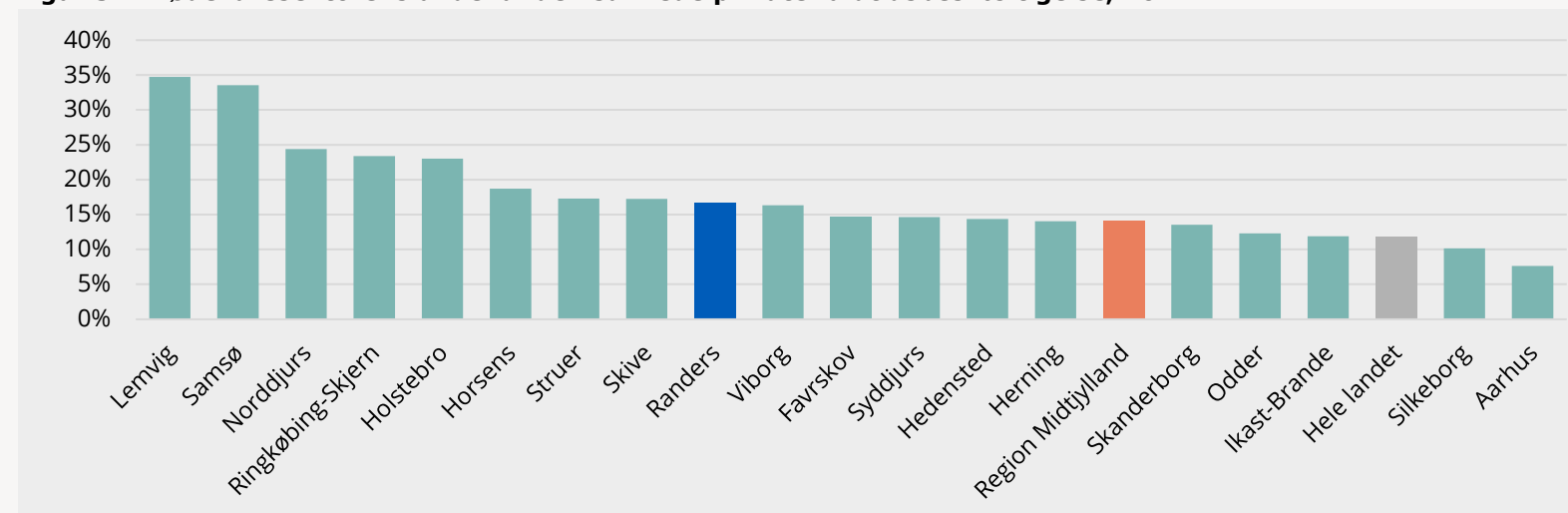
Ressourceområdet fødevarer adskiller sig derfor lidt fra branche- og klyngegrupperingen i afsnit 4, hvorfor der kan være forskelle i tallene for fødevaresektorens udvikling.

I dette afsnit opdeles fødevaresektoren i tre delområder - primære erhverv, fremstillingserhverv og støtte- og serviceerhverv. Sidstnævnte omfatter virksomheder, der fx handler med fødevarer (engros) og fremstiller udstyr til landbrugs- og fremstillingserhvervene.

Figur 3.1. Privat fuldtidsbeskæftigelse opdelt på ressourceområder i Randers Kommune, 2021

Figur 3.2. Fødevaresektorens andel af den samlede private fuldtidsbeskæftigelse, 2021

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Jobvækst inden for fødevaresektoren i Randers Kommune

Tabel 3.1. viser udviklingen i beskæftigelsen i perioden 2016 til 2021 både for fødevaresektoren samlet set og sektorens delområder (primære erhverv, fremstillingserhverv samt støtte- og serviceerhverv) - i Randers Kommune, sammenligningskommunerne, regionen og hele landet.

Set over hele perioden er beskæftigelsen inden for fødevaresektoren i Randers Kommune vokset fra ca. 3.700 til ca. 3.800 fuldtidsjobs, svarende til en stigning på ca. 3 pct. Denne udvikling dækker over, at beskæftigelsen i fremstillingserhvervene er vokset, mens de primære erhverv samt støtte- og serviceerhvervene har oplevet en mindre tilbagegang. I sammenligningskommuner, regionen og hele landet er den samlede beskæftigelse vokset med 4-7 pct. Tabellen viser også, at udviklingen opdelt på delområder i Randers Kommune afviger en del fra udviklingen i sammenligningskategorierne.

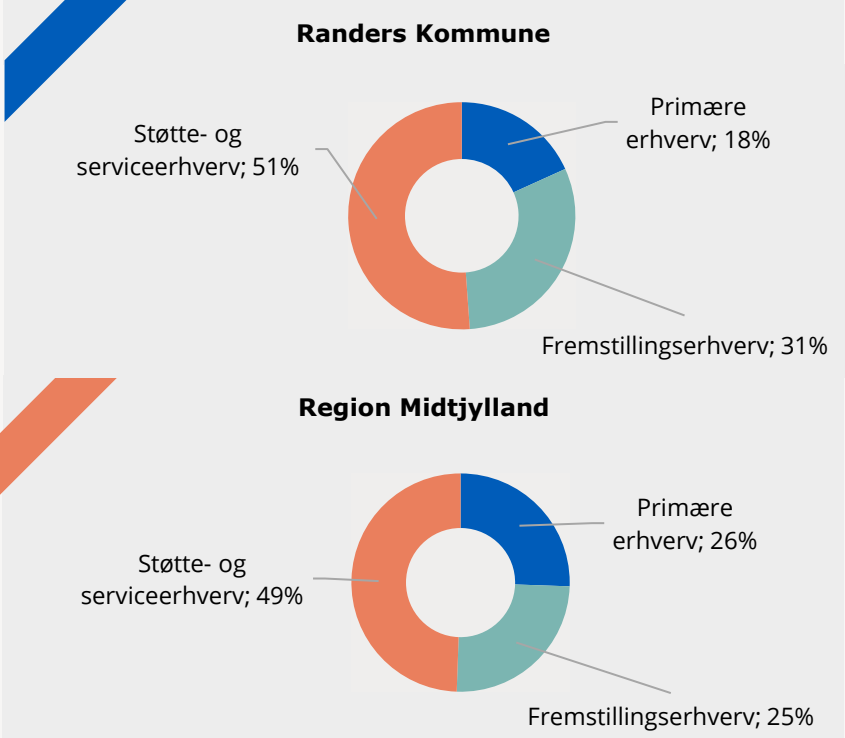
Figur 3.3 viser, at fremstillingserhvervene udgør en noget større andel af den samlede beskæftigelse i fødevaresektoren i Randers Kommune end for hele regionen. I Randers Kommune omfatter fremstillingserhvervene bl.a. Danish Crowns hovedkontor. De primære erhverv udgør omvendt en større andel af beskæftigelsen i regionen end i Randers Kommune.

Tabel 3.1. Antal private jobs og jobvækst i fødevaresektoren opdelt på delområde, 2016-21

Delområde	Antal fuldtidsjobs i Randers Kommune			Jobvækst 2016-21 (pct.)	Jobvækst Sammenligningskommuner 2016-21 (pct.)	Jobvækst Region Midtjylland 2016-21 (pct.)	Jobvækst Hele landet 2016-21 (pct.)
	2016	2019	2021				
Primære erhverv	702	677	687	-2,1%	0,2%	0,4%	0,7%
Fremstillings- erhverv	967	1.058	1.155	19,5%	4,8%	7,4%	5,7%
Støtte- og serviceerhverv	1.999	1.928	1.927	-3,6%	12,9%	4,0%	3,7%
Fødevare- sektoren i alt	3.668	3.663	3.769	2,8%	7,2%	3,9%	3,5%

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Sammenligningskommunerne omfatter Holstebro Kommune, Herning Kommune, Horsens Kommune, Silkeborg Kommune og Viborg Kommune.

Figur 3.3. Fuldtidsbeskæftigelse inden for fødevareområdet fordelt på delområder, 2021

Stabilt antal fødevarevirksomheder i Randers Kommune

Mens antallet af fuldtidsbeskæftigede er gået en anelse frem, har antallet af virksomheder i fødevaresektoren ligget stabilt i Randers Kommune, jf. Tabel 3.2. Antallet af virksomheder inden for de forskellige delområder har også været nogenlunde konstant i perioden.

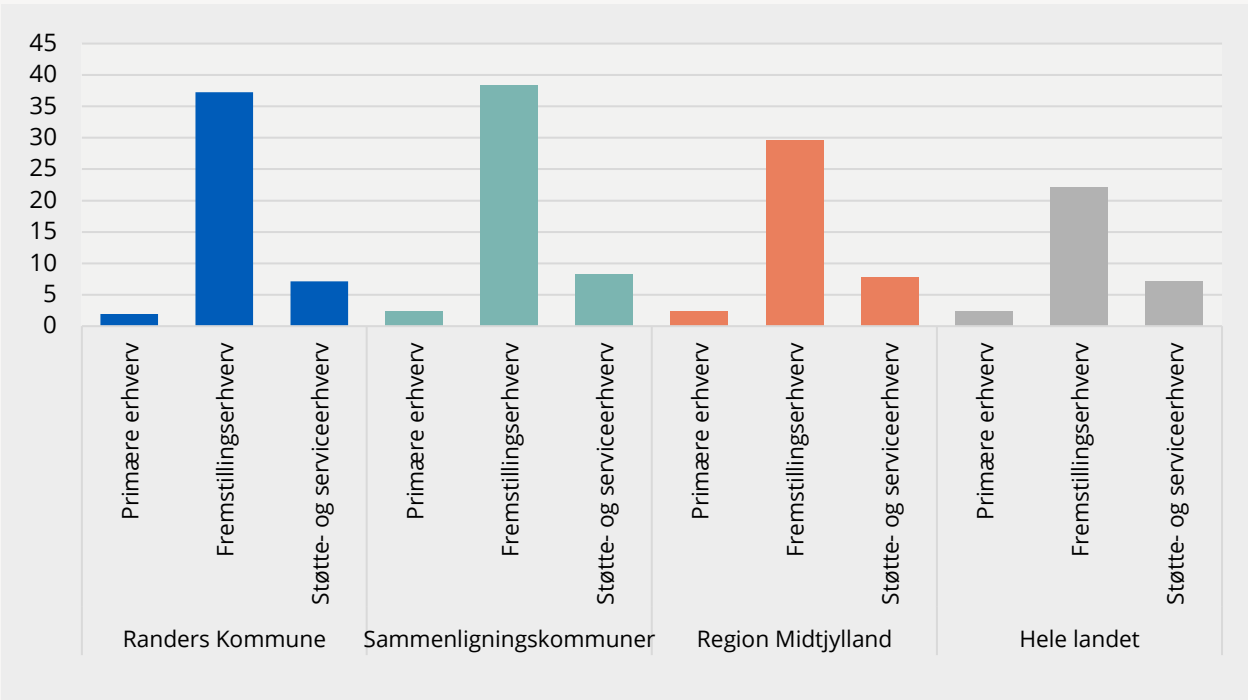
Figur 3.4. viser det gennemsnitlige antal fuldtidsjobs for virksomhederne i sektorens forskellige delområder i 2021. I figuren sammenlignes Randers Kommune med sammenligningskommunerne samt regionen og landet som helhed. Fremstillingsvirksomhederne er gennemsnitligt set de største virksomheder. I Randers Kommune og sammenligningskommunerne beskæftiger fremstillingsvirksomhederne i gennemsnit knap 40 fuldtidsjobs, hvilket er noget over niveauet i regionen som helhed og på landsplan. Fremstillingsvirksomhedernes relativt høje beskæftigelsestal i Randers Kommune og sammenligningskommunerne skyldes, at flere store virksomheder, som Arla og Danish Crown har afdelinger i flere af kommunerne.

Den gennemsnitlige beskæftigelse i de primære erhverv samt støtte- og serviceerhvervene er mere ens på tværs af kommunerne, regionen og hele landet. I de primære erhverv beskæftiger virksomhederne i gennemsnit godt to fuldtidsjobs, mens støtte- og servicevirksomhederne beskæftiger 7-8 fuldtidspersoner på tværs af kommunerne, regionen og hele landet.

Tabel 3.2. Antal virksomheder i fødevaresektoren i Randers Kommune, 2016-21

Delområde	2016	2019	2021	Ændring 2016-21 i pct.
Primære erhverv	366	348	355	-3,0%
Fremstillingserhverv	27	31	31	14,8%
Støtte- og serviceerhverv	264	260	271	2,7%
Fødevaresektoren i alt	657	639	657	0,0%

Figur 3.4. Antal fuldtidsjobs per virksomhed inden for fødevareområdet, 2021

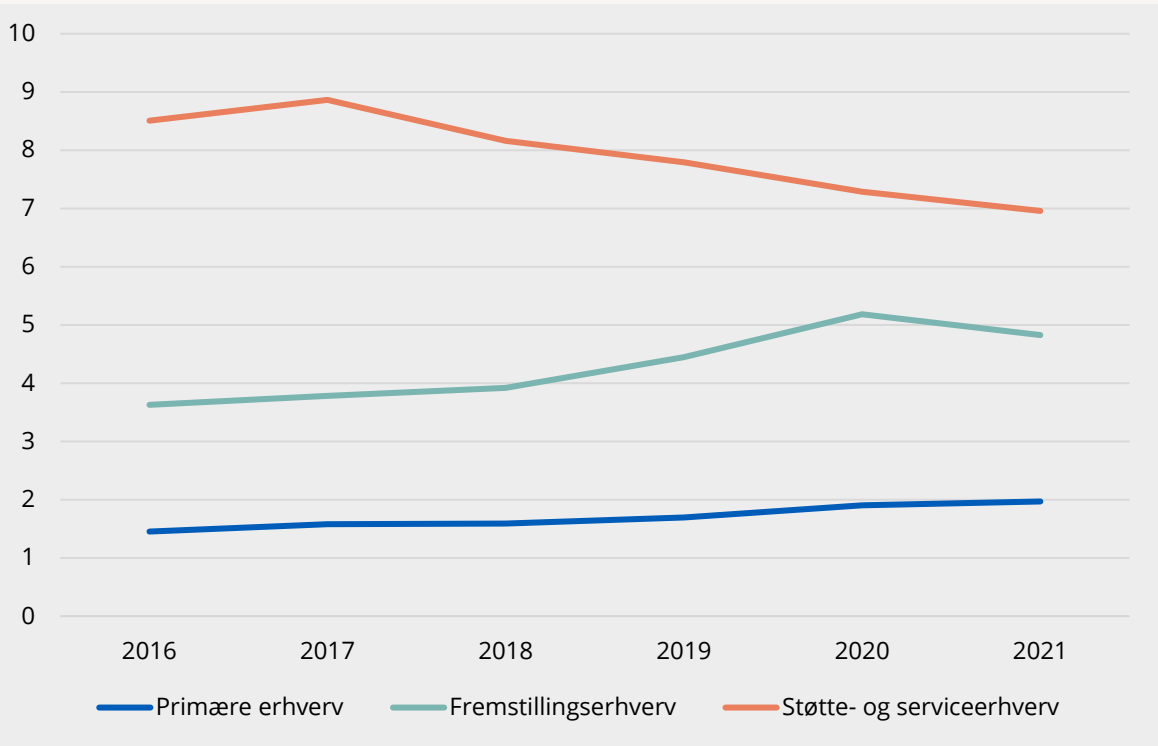
Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Opgjort på arbejdssteder.

Svag omsætningsvækst i fødevaresektoren

Virksomhedernes omsætning er en anden central indikator til at belyse fødevaresektorens udvikling og lokale betydning. Figur 3.5. viser omsætningen for sektorens forskellige delområder i Randers Kommune i perioden 2016 til 2021. Figuren viser, at omsætningen er størst inden for støtte- og serviceerhvervene. Figuren viser også, at omsætningen i støtte- og serviceerhvervene er faldet i perioden fra ca. 9 mia. kr. i 2016 til ca. 7 mia. kr. i 2021. Omsætningen inden for de øvrige delområder er til gengæld vokset. I de primære erhverv er omsætningen vokset med ca. 0,5 mia. kr., mens den er vokset med godt 1 mia. kr. inden for fremstillingserhvervene.

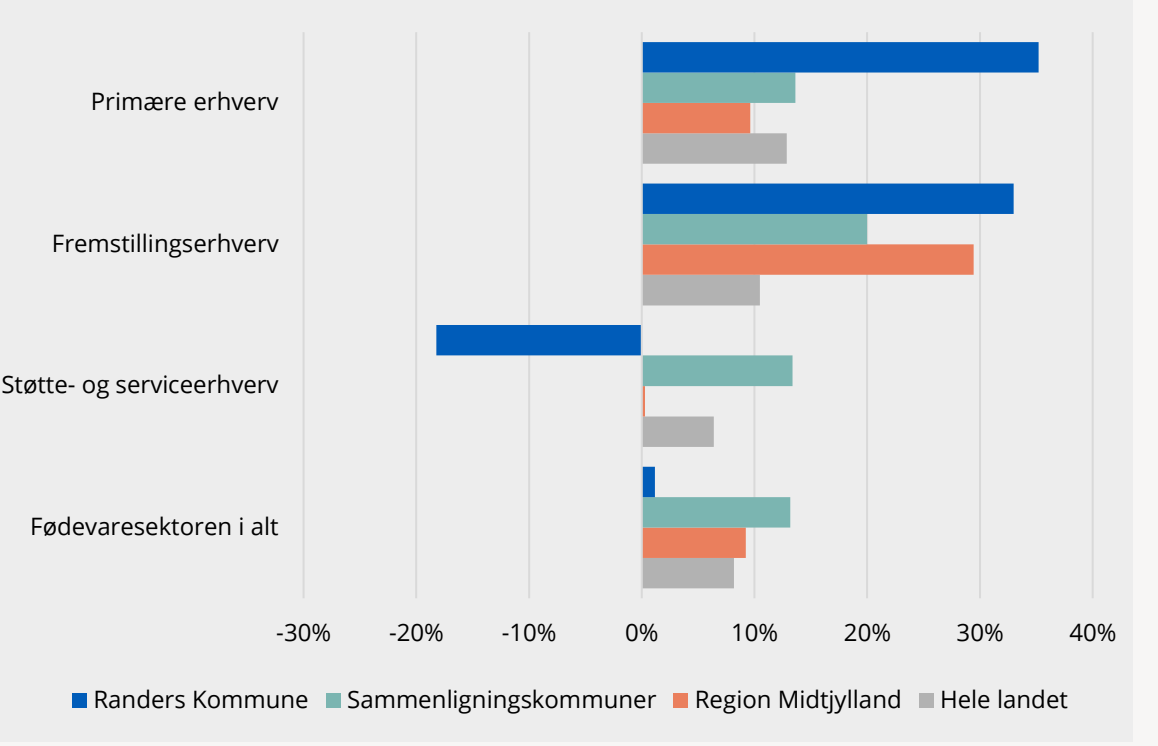
Figur 3.6. viser udviklingen i sektorens samlede omsætning og for de tre delområder i perioden 2016 til 2021. Sektorens samlede omsætning har været nogenlunde konstant i Randers Kommune, mens den er vokset med 8-13 pct. i sammenligningskommunerne, regionen og hele landet. I Randers Kommune er omsætningen i de primære erhverv og fremstillingserhverv vokset mere end i resten af regionen og hele landet. Fremgangen i de primære erhverv og fremstillingserhvervene modsvarer dog af en faldende omsætning i støtte- og serviceerhvervene i Randers Kommune.

Figur 3.5. Fødevaresektorens omsætning (mia. kr. – 2016-priser) i Randers Kommune opdelt på delområder, 2016-21

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Opgjort i faste priser (2016-priser).

Figur 3.6. Udvikling i omsætning inden for fødevaresektoren opdelt på delområder, 2016-21

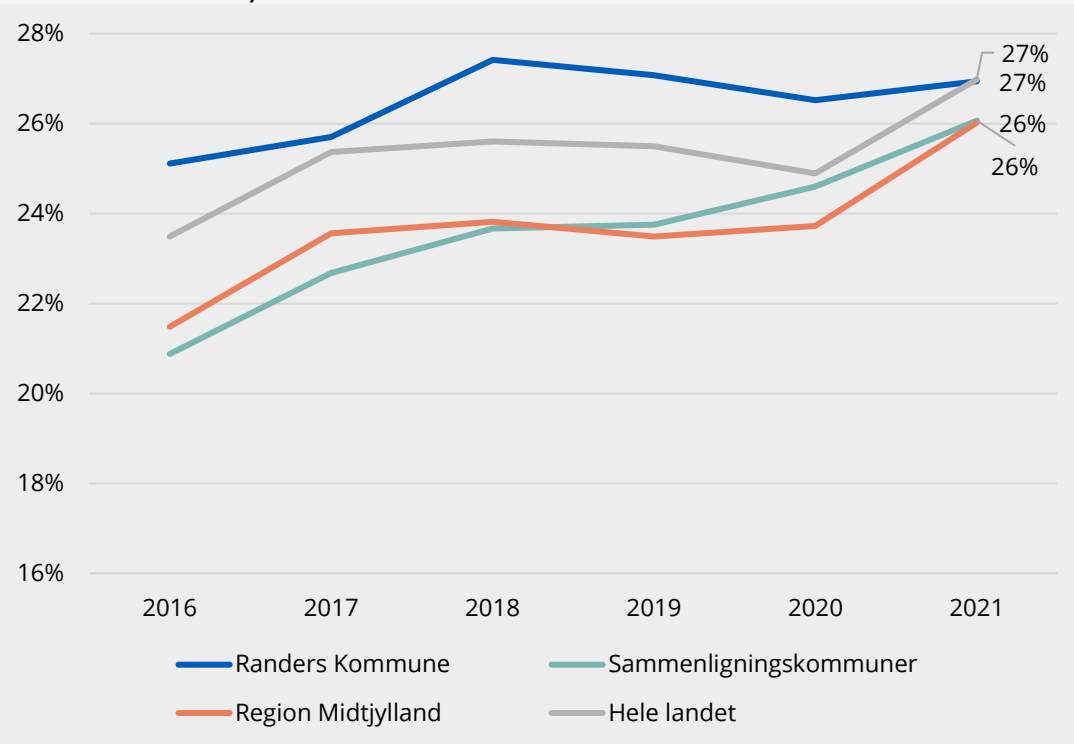
Note: Opgjort i faste priser (2016-priser). Primære erhverv og fremstillingserhverv er beregnet ud fra deres andele i 2017 på grund af diskretioneringer i Herning Kommune.

Flere fødevarer virksomheder handler med udlandet

Andelen af eksportvirksomheder i fødevarer sektoren er generelt høj sammenlignet med det samlede erhvervsliv. Figur 3.7. viser udviklingen i andelen af eksportvirksomheder inden for fødevarer sektoren i Randers Kommune i perioden 2016 til 2021 sammenlignet med sammenligningskommunerne, Region Midtjylland og hele landet. Randers Kommune har gennem hele perioden haft en højere andel eksportvirksomheder end sammenligningskommuner og regionen. Andelen af eksportvirksomheder er dog ikke vokset i samme omfang i Randers Kommune som i de øvrige dele af landet. Det har medført, at andelen af eksportvirksomheder i 2021 stort set er ens på tværs af de forskellige grupper.

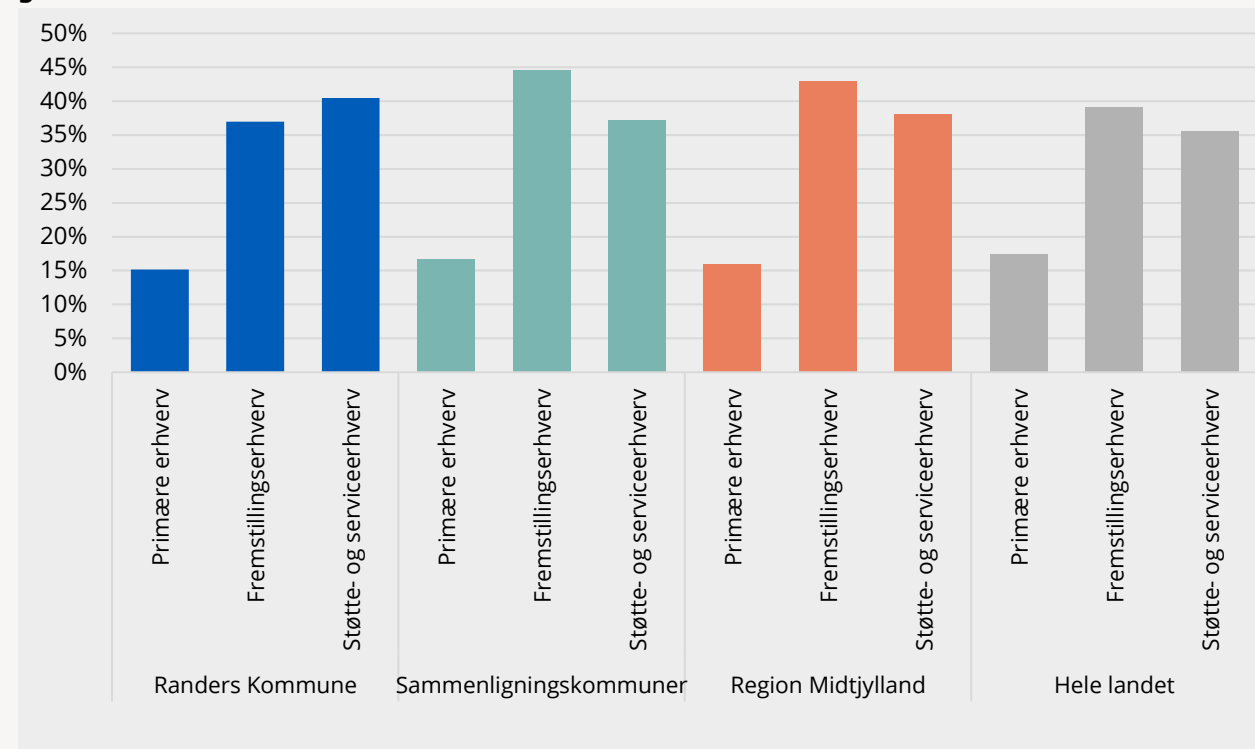
Figur 3.7 viser andelen af virksomheder med eksport inden for fødevarer sektorens delområder. Generelt er andelen af eksportvirksomheder højest inden for fremstillingserhvervene samt støtte- og serviceerhvervene. Det skyldes, at de primære erhverv hovedsageligt producerer varer, der indgår i produktionen af slutprodukter, som fremstilles og sælges af andre erhverv. Randers Kommune har en lidt lavere andel af eksportvirksomheder inden for fremstillingserhvervene end resten af regionen og hele landet. Det omvendte billede gør sig gældende for støtte- og serviceerhvervene, hvor 41 pct. af virksomhederne i Randers Kommune eksporterer mod 36-38 pct. i sammenligningskommunerne, Region Midtjylland og hele landet.

Figur 3.7. Udviklingen i andelen af virksomheder med eksport i fødevarer sektoren, 2016-21

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Eksportvirksomheder er opgjort på arbejdssteder.

Figur 3.8. Andel af virksomheder med eksport i fødevarer sektoren opdelt på delområder, gennemsnit 2020-21

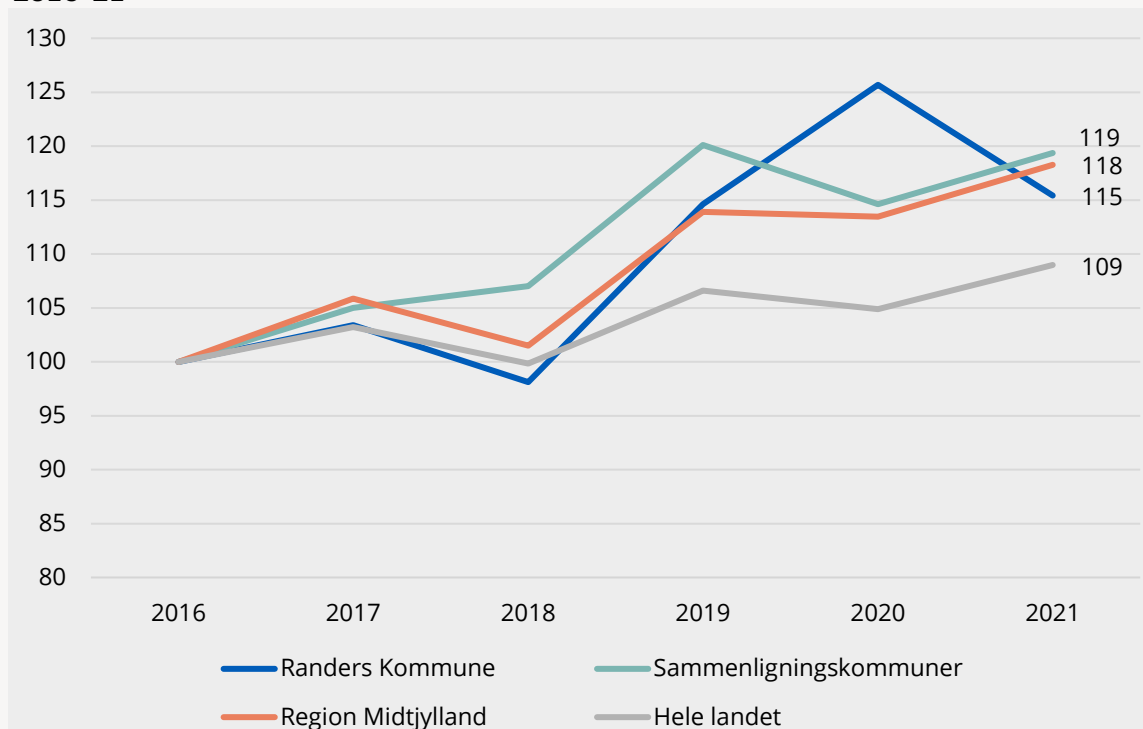

Fødevareeksporten er vokset de seneste år i Randers Kommune

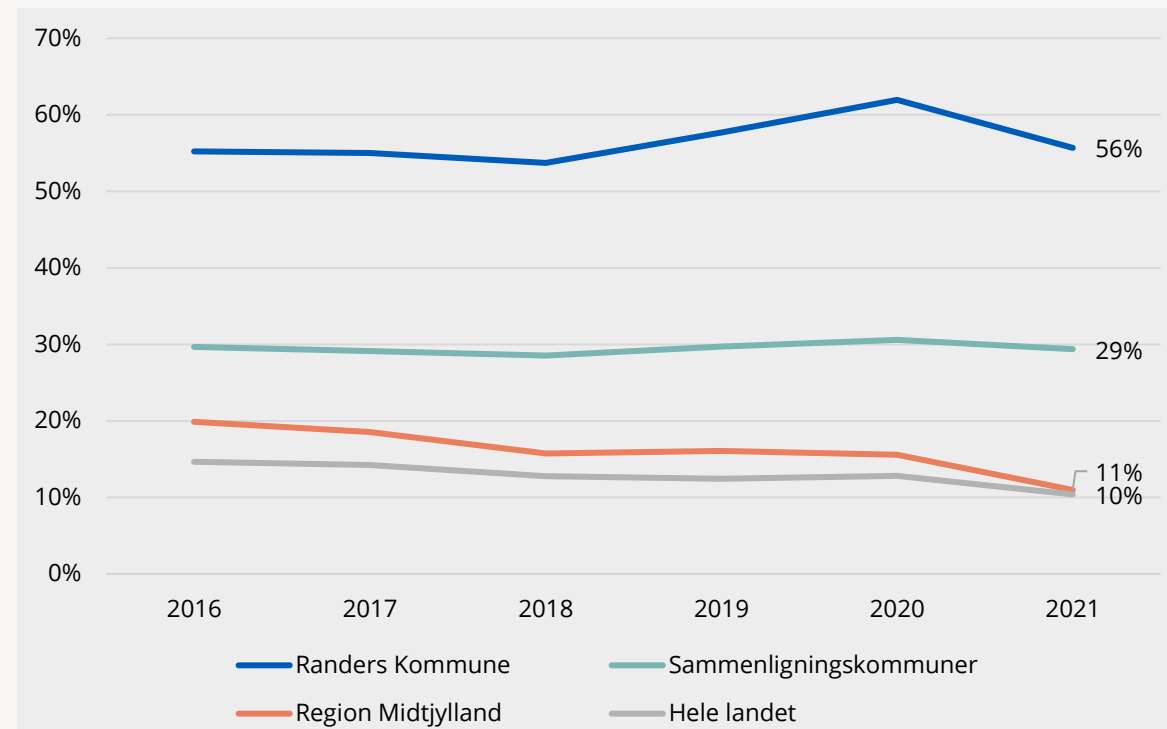
Figur 3.9. og 3.10. viser, hvordan værdien af fødevarevirksomhedernes eksport har udviklet sig i de seneste år i Randers Kommune, sammenligningskommunerne, Region Midtjylland og hele landet. Figur 3.9. viser den indekserede udvikling i fødevaresektorens eksportværdi i perioden 2016 til 2021. Set over hele perioden har Randers Kommune oplevet en fremgang i fødevareeksporten på 15 pct. (fra 4,4 mia. kr. til 5,3 mia. kr.), mens den er vokset med 9-19 pct. i sammenligningskommunerne, regionen og hele landet. Eksportvæksten i Randers Kommune er koncentreret i perioden 2018 til 2020. I det seneste år gik eksporten tilbage i Randers Kommune fra indeks 126 til 115.

Figur 3.10. viser, hvor meget fødevaresektoren udgør af erhvervslivets samlede eksport i perioden 2016 til 2021. Figuren viser, at fødevaresektoren står for en markant højere andel af erhvervslivets samlede eksport i Randers Kommune end i resten af regionen og hele landet. Set over hele perioden har fødevaresektorens eksportandel svinget mellem 54-62 pct. i Randers Kommune og lå i 2021 på 56 pct. I regionen og hele landet er sektorens eksportandel faldet fra hhv. 20 pct. og 15 pct. i 2016 til ca. 10 pct. i 2021.

Figur 3.9. Indekseret udvikling i fødevaresektorens eksportværdi (2016=100), 2016-21

Figur 3.10. Udvikling fødevaresektorens andel af den samlede eksport, 2016-21

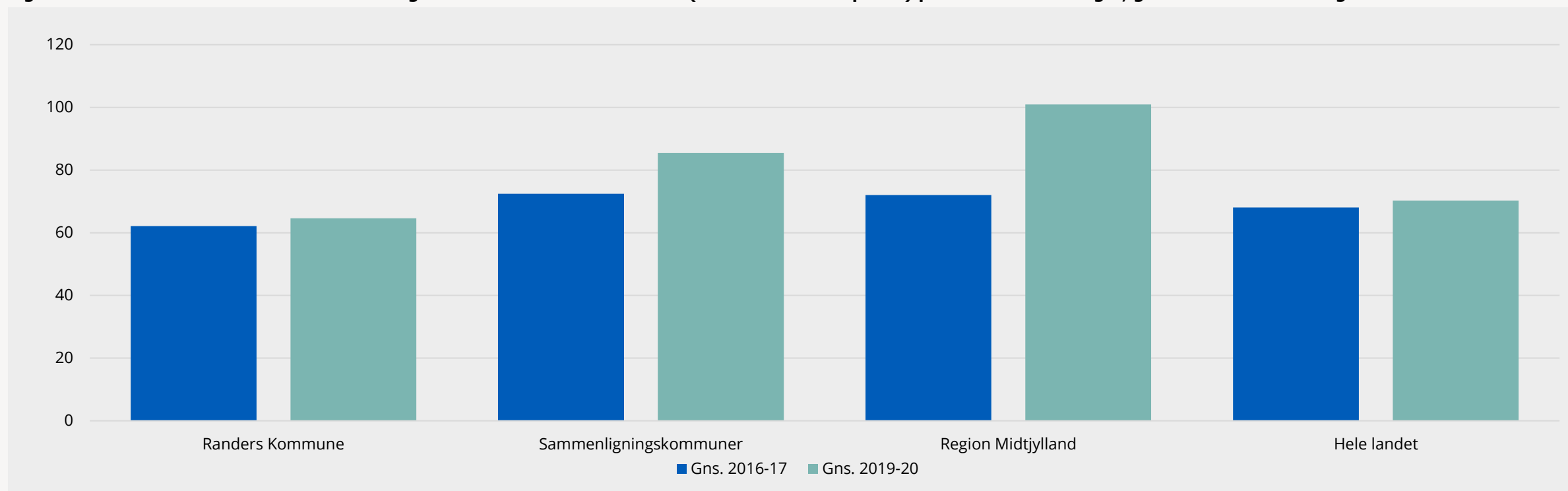

Stabile nettoinvesteringer i fødevaresektoren

Figur 3.11. viser fødevaresektorens nettoinvesteringer pr. fuldtidsbeskæftiget i perioderne 2016 til 2017 og 2019 til 2020 og tegner dermed et billede af, i hvor høj grad, virksomhederne i sektoren investerer i nyt udstyr og ny teknologi. Nettoinvesteringer (bruttoinvesteringer minus afskrivninger) er således udtryk for udvidelsen af kapitalapparatet (investeringer + bygninger).

Figuren viser, at fødevaresektorens nettoinvesteringer pr. fuldtidsbeskæftiget i Randers Kommune er vokset en anelse i perioden fra ca. 62.000 kr. i 2016 til 2017 til ca. 65.000 kr. i 2019 til 2020. Til sammenligning er fødevaresektorens nettoinvesteringer for hele regionen vokset fra ca. 72.000 til 101.000 kr., mens de i sammenligningskommunerne er vokset fra ca. 72.000 til 85.000 kr. På landsplan har nettoinvesteringerne ligget nogenlunde konstant i perioden.

Figur 3.11. Virksomhedernes nettoinvesteringer inden for fødevareområdet (1.000 kr. – 2016-priser) pr. fuldtidsbeskæftiget, gennemsnit 2016-17 og 2019-20

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Grundet diskretioneringer i data er følgende kommuner udeladt i beregningen for hele landet: Albertslund, Egedal, Faxe, Glostrup, Holbæk, Hørsholm, Kalundborg, Lejre, Lyngby-Taarbæk kommuner. De primære erhverv er ikke omfattet af opgørelsen.

Initiativer og tiltag i Randers Kommune for at understøtte fødevaresektoren

Fødevarer

Ressourceområdet Fødevarer er på mange måder vigtigt for Randers Kommune, hvilket bl.a. er kommet til udtryk i kommunens involvering i Østjysk Fødevarepartnerskab inden for de sidste par år. Østjysk Fødevarepartnerskab var en Business Region Aarhus-satsning, hvor målet var at realisere Østjyllands potentiale som en internationalt kendt og anerkendt fødevarehub. Partnerskabets tiltag og aktiviteter er nu overgået til den nationale fødevareklyngeorganisation Food & Bio Cluster Denmark.

Fokus på fødevareinnovation

Med den særlige specialisering indenfor fødevarer i Randers Kommune er der således også muligheder for at prøve noget nyt af samt skubbe nogle grænser på rejsen "fra jord til bord" som også kommer hele værdikæden i Danmark til gavn. Dette er ikke blevet mindre vigtigt set i lyset af de mange udfordringer, som de forskellige dele af værdikæden har skullet forholde sig til i de seneste år - og som møder virksomhederne de kommende år.

Det kunne være virksomheder, der som følge af coronakrisen eller Ukraine-krisen har oplevet problemer med deres internationale forsyningslinjer og som nu vil sikre sig bedre forsyningslinjer; fx ved at koncentrere sig mere om at udvikle produkter baseret på fødevarer, som hører til i det oprindelige danske økosystem. På denne måde løser virksomhederne en forretningsmæssig udfordring blotlagt af de seneste års kriser, mens anvendelsen af lokale råvarer samtidigt tærer mindre på jorden og dens ressourcer.

Samarbejde med fokus på at udvikle lokale egnsspecifikke fødevarer

Udviklingen omkring lokale råvarer skubbede Randers Kommune til allerede for nogle år siden i et par projektsamarbejder med bl.a. Aarhus Universitet og Randers Regnskov. Projekterne havde til hensigt at fremme fødevareerhvervene og bidrage til udviklingen af lokale, egnsspecifikke fødevarer, der kan give en merindkomst for fødevareproducenterne. På denne måde kobledes også miljømæssig og økonomisk bæredygtighed tæt sammen i udviklingen af egnsspecifikke fødevarer.

ORIGINALER

Etableringen af Foreningen for ORIGINALER, som i dag arbejder videre med at forløse førnævnte potentialer er et konkret resultat af ét af disse projekter. Det var således Randers Regnskøvs pilotprojekt: *Æd den og red den!* - der kickstartede udviklingen af fødevarekonceptet ORIGINAL, som foreningen arbejder videre med. Der arbejdes desuden på at etablere et nationalt center for biodiversitet, hvor også Foreningen for ORIGINALERS sekretariat fremadrettet tænkes forankret.

Virksomheder der tænker i bæredygtigt fødevareerhverv

Mange aktører fra forskellige dele af det lokale fødevareerhverv er - ligesom Randers Kommune - dedikeret i arbejdet med at løse fremtidens udfordringer. Dette kommer bl. a. til udtryk, når der bygges nyt, eller der skal udvikles maskiner og emballager til brug for fremtidens fødevareerhverv.

Et godt eksempel er en stor dansk slagteri-koncern, der har valgt at opføre sit nye hovedkvarter i Randers Kommune med udgangspunkt i en bæredygtig tankegang. Et andet eksempel er en lokal virksomhed, der via deres nyudviklede genanvendelses-anlæg har fundet en løsning på at skille fødevarekartoner ad med henblik på genanvendelse, og som Randers Kommune, det lokale erhvervsråd og Erhvervshus Midtjylland har haft en løbende dialog med i udviklingsprocessen.

Endelig er der et tæt samarbejde med og mellem en række plastvirksomheder i Randers Kommune, hvoraf flere producerer fødevareemballage. Disse virksomheder er især kendetegnet ved deres høje grad af automatisering, ressourceeffektivitet, høj genanvendelsesprocent samt anvendelse af affaldsplast i produktionen.

Tæt dialog med fødevarevirksomhederne

Netop dialogen og samarbejdet med kommunens erhvervsliv er vigtigt for, at kommunen kan facilitere gode løsninger lokalt. Dette imødekommes på forskellig vis og i relation til nogle delerhverv under ressourceområdet Fødevarer - såsom fremstillingsindustri og detailhandel, som der er ekstra fokus på, da disse delerhverv er en del af erhvervs- og turismepolitikken pt.

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

4

Beskæftigelse og specialisering

Dette afsnit fokuserer på udviklingen i beskæftigelsen i Randers Kommune og kommunens erhvervsmæssige specialisering.

Først sammenlignes den samlede udvikling i den private jobskabelse med sammenligningskommunerne, hele regionen og resten af landet.

Derefter går afsnittet i dybden med erhvervsspecialiseringen ved at vise specialiseringen inden for de erhvervsområder, hvor der er etableret nationale klynger. Herefter viser afsnittet jobudviklingen og erhvervsspecialiseringen på brancheniveau samt beskæftigelsen fordelt på virksomhedernes størrelse.

Afslutningsvis kigger afsnittet dels på, hvor meget den udenlandske arbejdskraft vægter i den private beskæftigelse, og dels på brugen af efter- og videreuddannelse.

Vækst i den private beskæftigelse i Randers Kommune

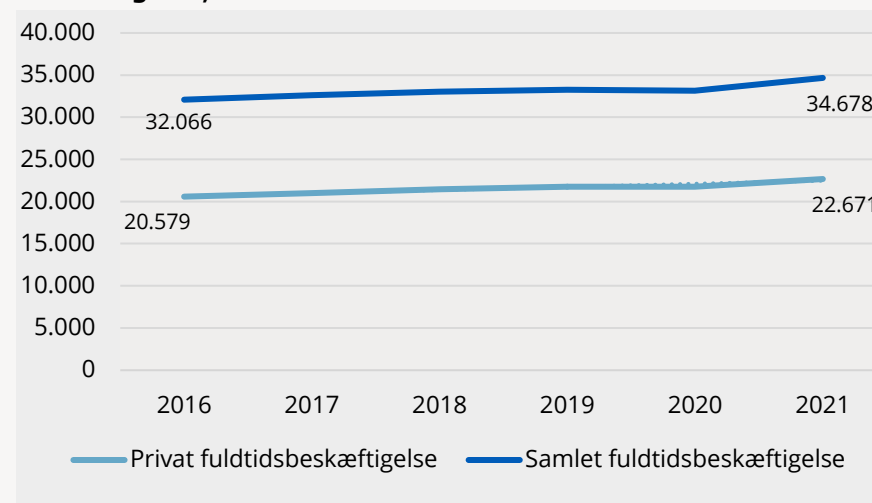
En central indikator for udviklingen i erhvervspræstationerne i en kommune er udviklingen i den samlede private jobskabelse.

Figur 4.1. viser, at der i perioden 2016 til 2021 er sket en vækst i den private beskæftigelse på mere end 2.000 fuldtidsjobs i Randers Kommune, hvilket har medført en nogenlunde tilsvarende vækst i den samlede beskæftigelse.

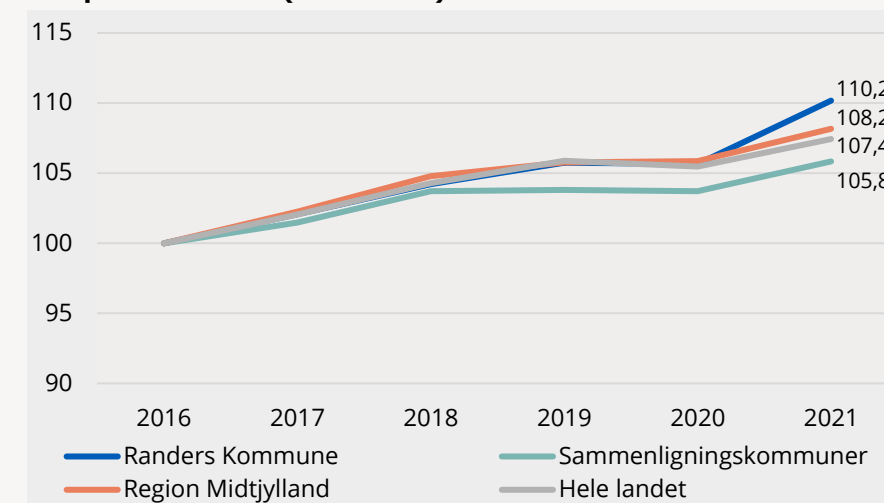
Figur 4.2. viser, at væksten har været stærkere end i sammenligningskommunerne, resten af regionen og hele landet. Specielt fra 2020 til 2021 oplevede Randers Kommune en stor vækst i jobskabelsen.

For at belyse udviklingen i det seneste år, viser Figur 4.3 den kvartalsvise udvikling i beskæftigelsen for lønmodtagere i den private sektor. Som det fremgår har beskæftigelsen ligget stabilt i 2022, mens der har været en lille vækst i regionen og sammenligningskommunerne.

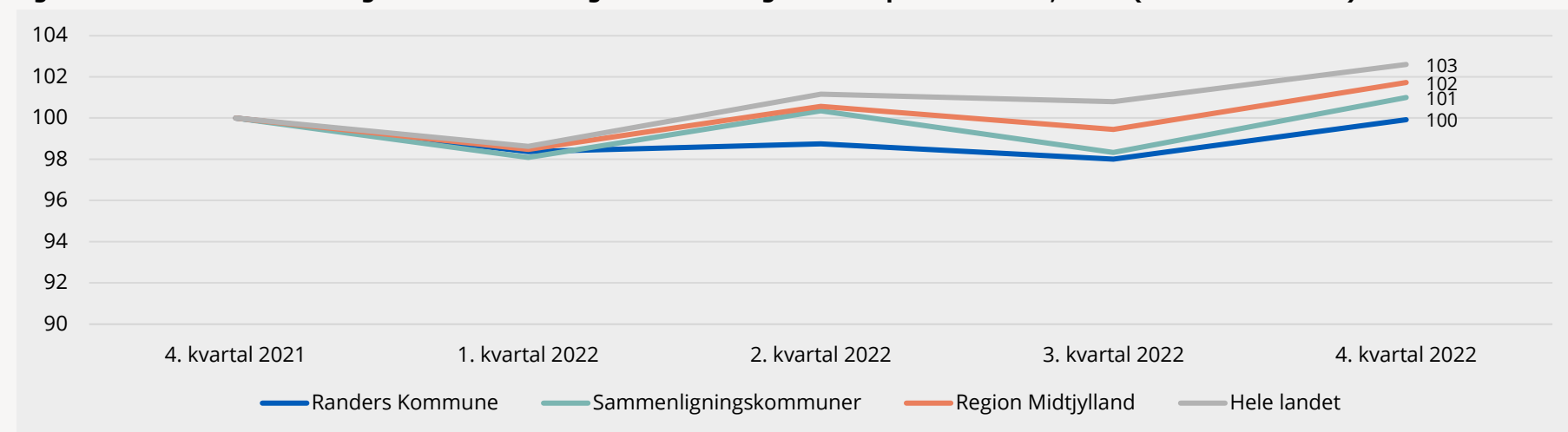
Figur 4.1. Udvikling i den private og samlede fuldtidsbeskæftigelse, 2016-21

Figur 4.2. Indekseret udvikling i antal fuldtidsbeskæftigede i den private sektor (2016=100)

Figur 4.3. Indekseret udvikling i fuldtidsbeskæftigede lønmodtagere i den private sektor, 2022 (4. kvrt. 2021=100)

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik (for figur 4.1. og 4.2.) og jobindsats.dk (for figur 4.3.). Sammenligningskommuner omfatter: Horsens Kommune, Herning Kommune, Holstebro Kommune, Silkeborg Kommune og Viborg Kommune. I figur 4.3. er beskæftigelsen i den private sektor opgjort ved den samlede beskæftigelse fratrasket beskæftigelsen i branchen offentlig administration, undervisning og sundhed.

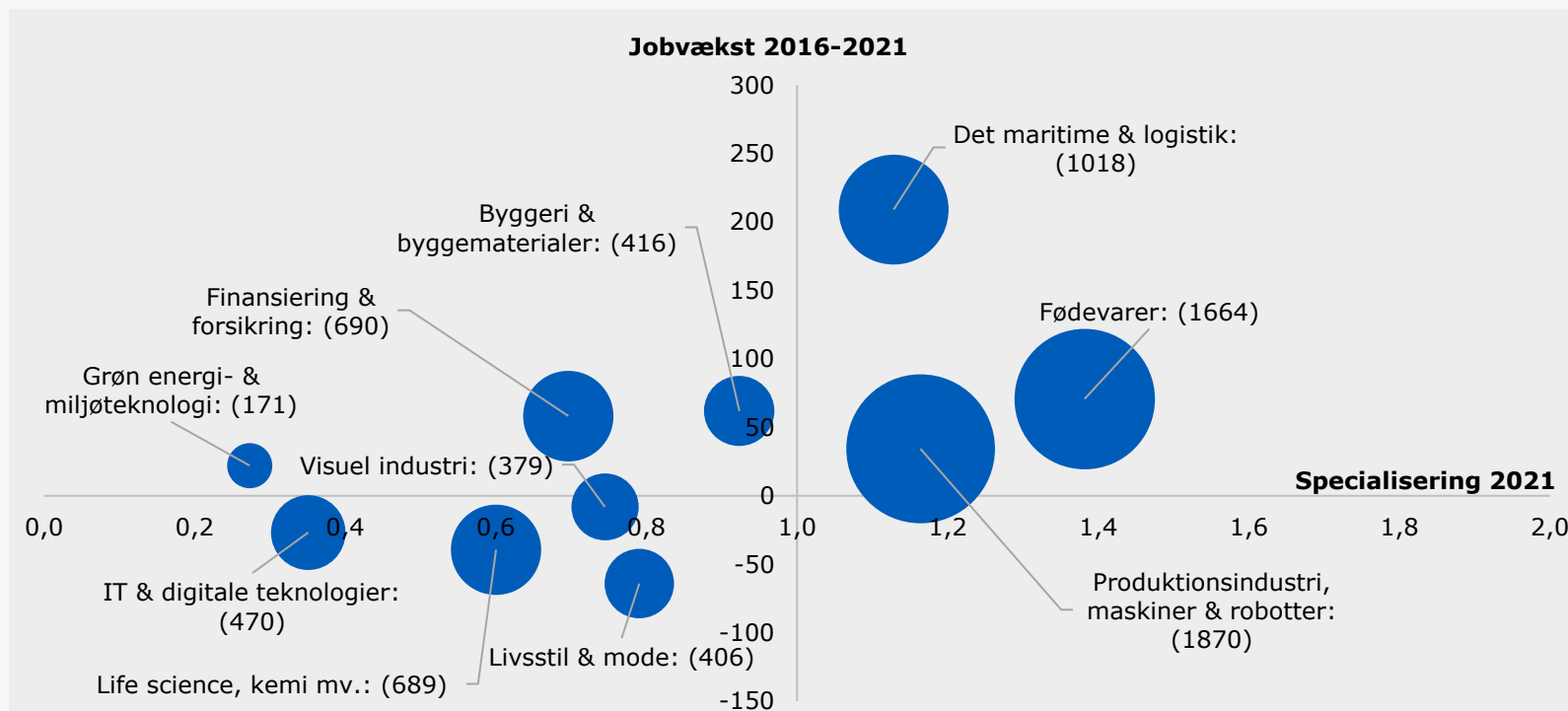
Produktionsindustri og fødevarer dominerer i Randers Kommune

Figuren neden for giver et overblik over, hvordan Randers Kommune er specialiseret inden for de erhvervsområder, hvor der er etableret nationale klynger. Figuren omfatter dermed kun virksomheder, der ligger inden for erhverv, der konkurrerer internationalt (enten fordi de har eksport eller leverer viden og ydelser til erhverv med stor eksport).

Cirklernes størrelse i figuren viser, at områderne produktionsindustri og fødevarer er de største klynger jobmæssigt i Randers Kommune. Fødevarer er også det klyngeområde, der har den største specialisering. Med en specialisering på 1,4 udgør fødevarer en andel af den samlede private beskæftigelse, der er 40 procent større end landsgennemsnittet.

Det maritime & logistik (herunder transportvirksomheder) samt fødevarer er de to klyngeområder, der oplevet den største beskæftigelsesvækst. Siden 2016 er beskæftigelsen inden for det maritime & logistik vokset med ca. 200 fuldtidsjobs.

Figur 4.4. Kommunens erhvervsmæssige specialisering samt jobvækst opdelt på klyngeområder, 2016-2021

Figuren viser Randers Kommunes erhvervsmæssige specialisering inden for de områder, hvor der er etableret nationale klynger. Klyngernes betydning er vist gennem tre indikatorer:

- Cirklernes størrelse illustrerer størrelsen af hver klynge målt på antal fuldtidsbeskæftigede i 2021. Antal årsværk er angivet i parentes ud for hver cirkel.
- Placeringen langs figurens x-akse viser klyngens specialiseringsgrad. En specialiseringsgrad over 1 er udtryk for, at klyngens andel af Randers Kommunes private beskæftigelse er større end i resten af landet.
- Placeringen langs y-aksen viser udviklingen i antal fuldtidsbeskæftigede 2016 til 2021. Det vil sige, om klyngen har haft vækst eller tilbagegang i de seneste fem år.

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Klyngerne er baseret på statistikarbejdet, der ligger til grund for rapporten "Erhvervsmæssige styrkeområder – Kortlægning af erhvervsstyrker i dansk erhvervsliv", som IRIS Group og CRT udarbejdede for Erhvervsstyrelsen i 2019. Nogle erhverv i figuren dækker flere nationale klynger. Fx dækker "grøn energi- & miljøteknologi" både over virksomheder, der er i målgruppen fra Clean og Energy Cluster.

Handel dominerer erhvervsstrukturen i Randers Kommune

Hvor Figur 4.4. gav et overblik over Randers Kommunes specialisering inden for de nationale klyngeområder, tager Tabel 4.1 afsæt i en traditionel brancheinddeling og omfatter alle private virksomheder. Den viser, at detailhandel er den største branche i Randers Kommune målt på antallet af fuldtidsjobs efterfulgt af engroshandel og bygge og anlæg. Den stærkeste specialisering findes inden for fødevarerindustri, der også har oplevet vækst siden 2016. Den største procentvise vækst i beskæftigelsen er sket inden for operationel service, der bl.a. omfatter vikarbureauer og rengøring.

Tabel 4.1. Antal private jobs, jobvækst 2016-21 samt erhvervsmæssig specialisering, opdelt på brancheniveau

Branche	Antal fuldtidsjobs		Jobvækst, 2016-21 (pct.)	Jobvækst i hele landet, 2016-21 (pct.)	Specialisering, 2021
	2016	2021			
Detailhandel	2.945	3.005	2%	3%	1,2
Engroshandel	2.313	2.421	5%	4%	1,2
Bygge og anlæg	1.932	2.099	9%	17%	0,9
Operationel service	1.039	1.782	72%	7%	1,3
Transport	1.063	1.243	17%	3%	1,0
Føde-, drikke- og tobaksvareindustri	952	1.155	21%	8%	1,8
Tekstil, træ, papir, møbelindustri mv.	1.010	935	-8%	4%	1,4
Rådgivning, forskning og udvikling	770	930	21%	14%	0,6
Landbrug, skovbrug og fiskeri	896	897	0%	-2%	1,2
Olieraffinaderier mv., kemisk industri, medicinalindustri, plast-, glas- og betonindustri	899	828	-8%	8%	1,0
Elektronik-, maskin- og transportmiddelindustri	728	785	8%	7%	0,7
Hoteller og restauranter	687	771	12%	-1%	0,9
Metalindustri	797	709	-11%	-4%	1,5
Finansiering og forsikring	648	707	9%	7%	0,7
Andre serviceydelser mv.	632	582	-8%	4%	0,9
Ejendomshandel og udlejning	532	566	6%	5%	1,0
Undervisning	468	494	6%	6%	1,0
Tele, IT og information	411	383	-7%	20%	0,4
Kultur og fritid	379	348	-8%	10%	1,0
Reklame og øvrig erhvervsservice	201	295	47%	8%	0,7
Råstof, energi og forsyning mv.	252	191	-24%	8%	0,8
Private velfærdsinstitutioner	272	136	-50%	8%	0,3
Forlag, tv og radio	114	104	-9%	10%	0,3
Øvrige erhverv	633	1.305	106%	29%	2,0
Alle brancher	20.579	22.671	10%	7%	1,0

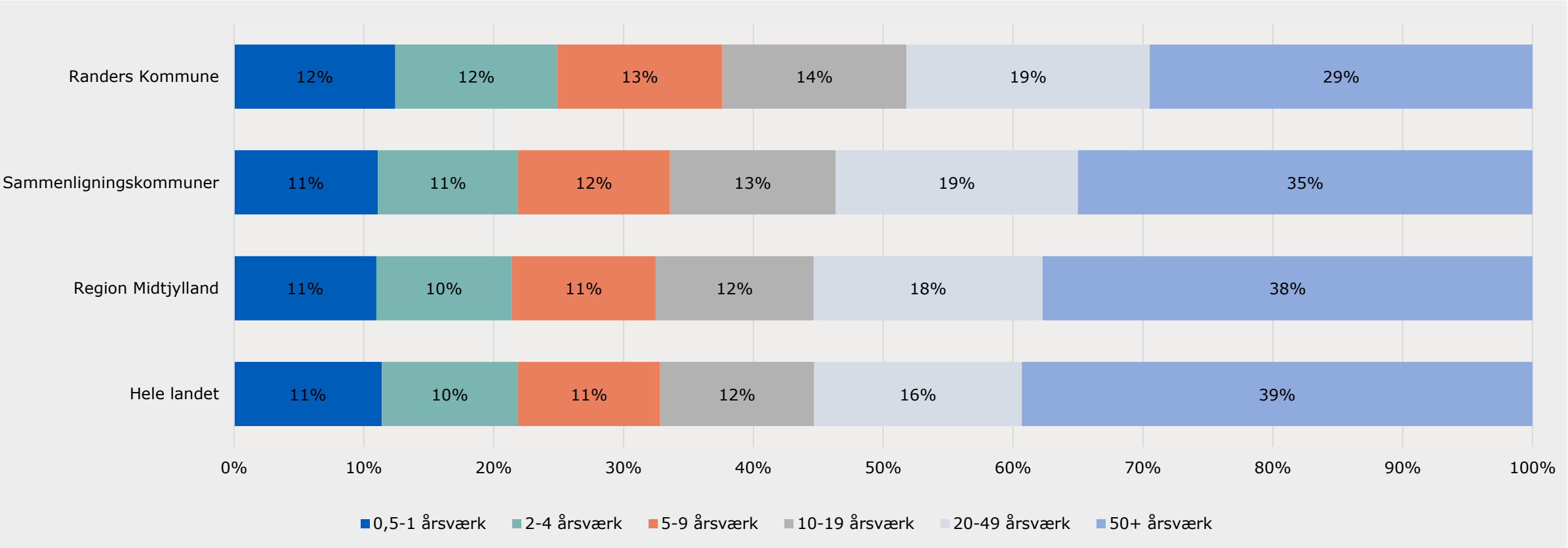
Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik. Note: En specialiseringsgrad over 1 er udtryk for, at branchens andel af kommunens private beskæftigelse er større end i resten af landet. Hvis specialiseringsgraden er under 1, fylder branchen mindre i kommunen end i resten af landet eller en gennemsnitskommune. Tal markeret med rød angiver, at væksten har været negativ. Øvrige erhverv omfatter det private sundhedsvæsen.

Få beskæftigede i store virksomheder i Randers Kommune

Figur 4.5. viser, hvordan den private fuldtidsbeskæftigelse er fordelt på forskellige virksomhedsstørrelser i 2021, fra små virksomheder til virksomheder med mindst 50 ansatte.

Det fremgår, at større virksomheder med mere end 50 årsværk bidrager med en betydeligt mindre andel af den private beskæftigelse i Randers Kommune sammenlignet med hele Region Midtjylland og hele landet. Det omvendte gør sig gældende for de øvrige størrelsesgrupper.

Figur 4.5. Privat fuldtidsbeskæftigelse fordelt på virksomhedsstørrelser, 2021

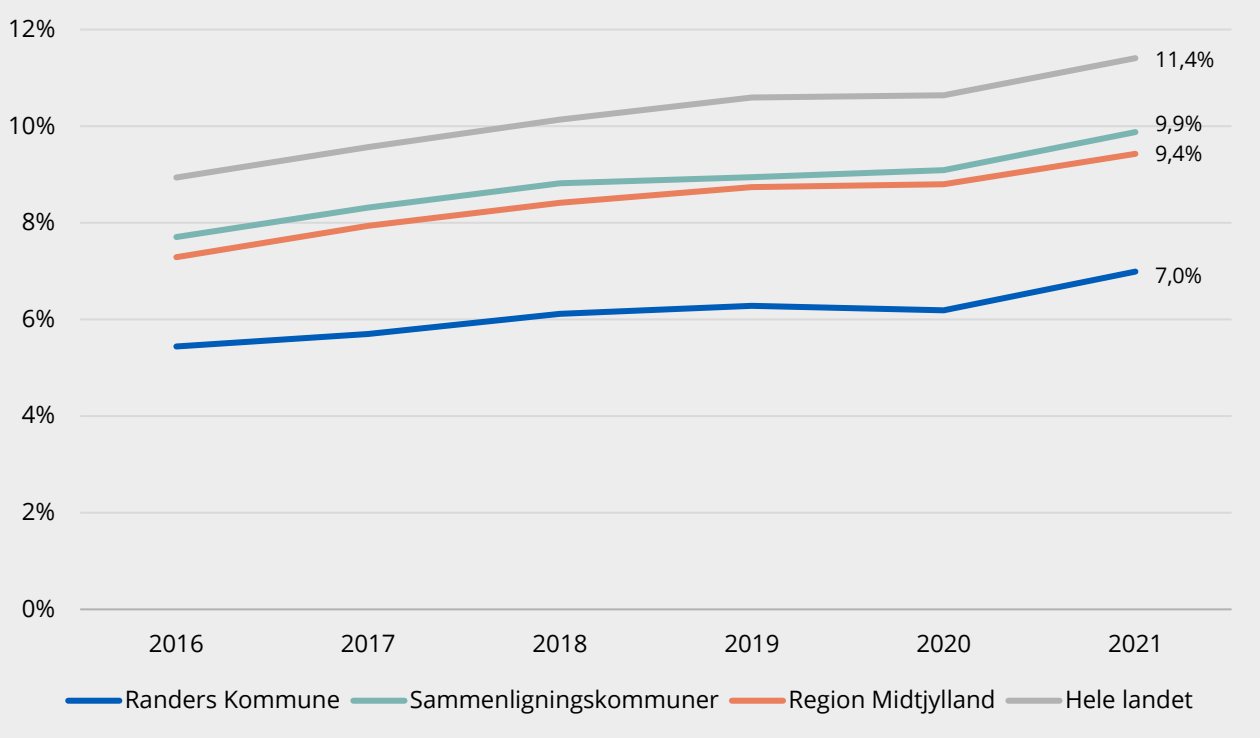
Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Opgjort på arbejdssteder.

Vækst i brugen af udenlandsk arbejdskraft

Jobskabelsen i den private sektor hænger sammen med virksomhedernes adgang til kvalificeret arbejdskraft. I den forbindelse er mulighederne for at rekruttere arbejdskraft fra udlandet vigtig for mange virksomheder. Figur 4.6. viser udviklingen i andelen af udenlandske medarbejdere i den private sektor i Randers Kommune, sammenligningskommunerne, regionen og hele landet i perioden 2016 til 2021. Det fremgår, at andelen af udenlandske medarbejdere i den private sektor er steget i Randers Kommune i perioden 2016 til 2021, men at andelen fortsat er betydeligt lavere end i både sammenligningskommunerne, resten af regionen og hele landet.

Udover adgang til udenlandsk arbejdskraft bidrager en løbende opkvalificering af arbejdsstyrken i form af voksen- og efteruddannelse også til at sikre, at virksomhederne har adgang til kvalificeret arbejdskraft. Tabel 4.2. viser hvor stor en del af arbejdsstyrken, der har deltaget i voksen- og efteruddannelse (VEU) i to forskellige perioder. I 2016 til 2018 lå deltagelsesgraden i VEU i Randers Kommune på 12,4 pct., hvilket er nogenlunde på niveau med sammenligningskommunerne. Andelen, der har deltaget i VEU, faldt herefter betydeligt i både Randers Kommune og resten af landet i 2019 til 2021. Forklaringen er formentlig bl.a. nedlukninger (også på erhvervsskoler) i 2020 som følge af coronaepidemien.

Figur 4.6. Udviklingen i andelen af udenlandske medarbejdere i den private sektor, 2016-21

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Tabel 4.2. Deltagelse i voksen- og efteruddannelse, 2016-21

	Andel, der har deltaget i voksen- og efteruddannelse 2016-18	Andel, der har deltaget i voksen- og efteruddannelse 2019-21
Randers Kommune	12,4%	9,2%
Sammenligningskommuner	12,9%	9,4%
Region Midtjylland	11,9%	8,9%
Hele landet	11,6%	8,9%

Note: Tabel 4.2 viser personer i aldersgruppen 25 til 74 år.

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

5

Iværksætteri og virksomhedsbestand

Dette afsnit fokuserer på tilgang og frafald af virksomheder i Randers Kommune. Først vises udviklingen i iværksætteriet i kommunen efterfulgt af tal for overlevelsesheden blandt de nye virksomheder samt for konkurser.

Derefter vises omfanget af konkurser samt til- og fraflytningen af etablerede virksomheder siden 2017.

Endelig viser afsnittet den samlede udvikling i virksomhedsbestanden i Randers Kommune.

Etableringsraten i Randers Kommune lå i 2021 på niveau med resten af regionen

Iværksættere spiller en vigtig rolle for innovation og jobskabelse i erhvervslivet.

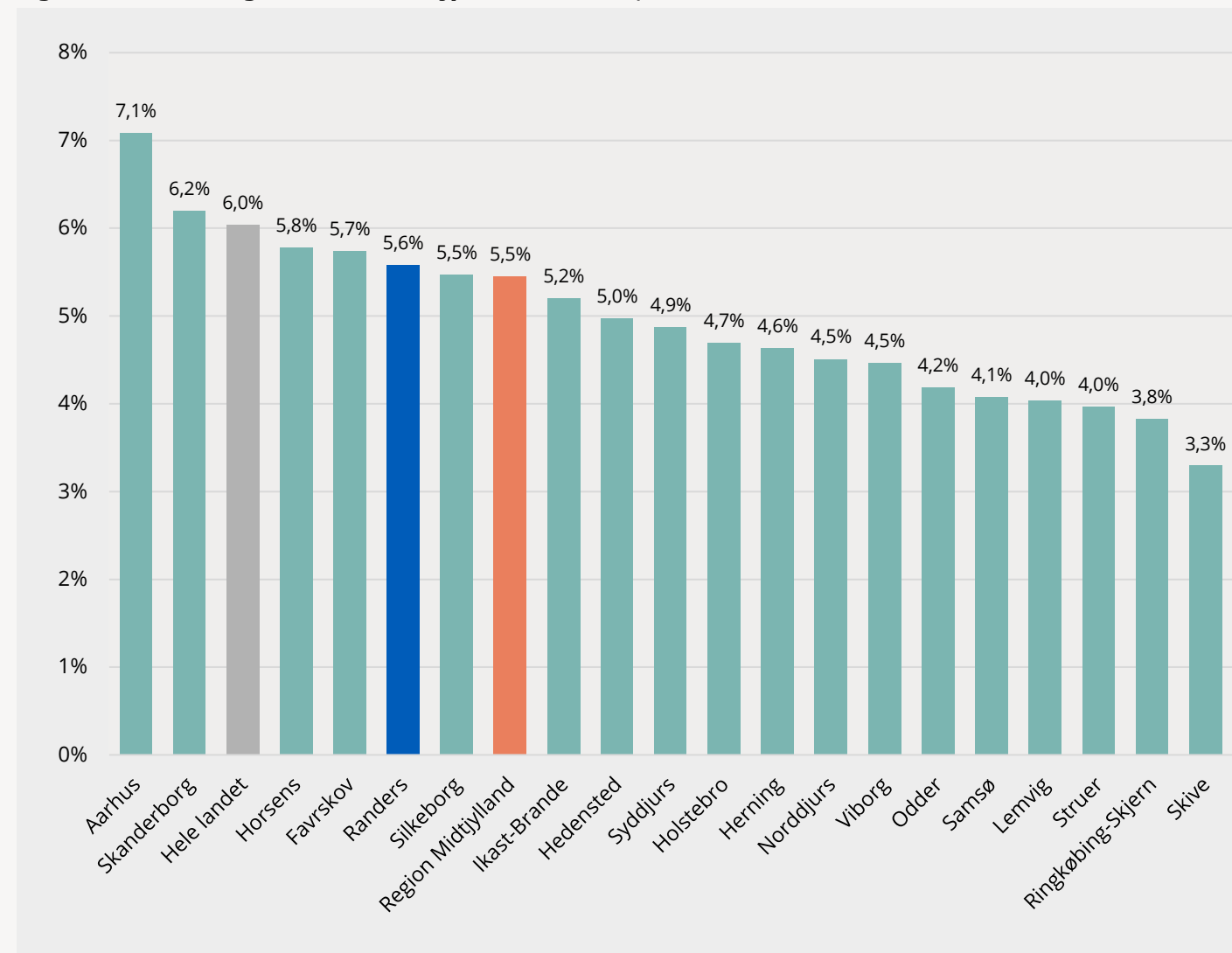
Figuren til højre viser etableringsraten i de midtjyske kommuner i 2021 sammenholdt med lands- og regionsgennemsnittet.

Som det fremgår, lå etableringsraten i Randers Kommune i 2021 en anelse over regionsgennemsnittet.

Figuren viser også, at Aarhus Kommune havde den højeste etableringsrate på ca. 7,1 pct., mens de to vestjyske kommuner, Skive Kommune og Ringkøbing-Skjern Kommune, havde den laveste etableringsrate. Generelt er etableringsraterne højere i de østjyske end i de vestjyske kommuner.

Figur 5.1. Etableringsrater i de midtjyske kommuner, 2021

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Etableringsraten er opgjort som antal virksomheder etableret i året sat i forhold til den samlede virksomhedsbestand

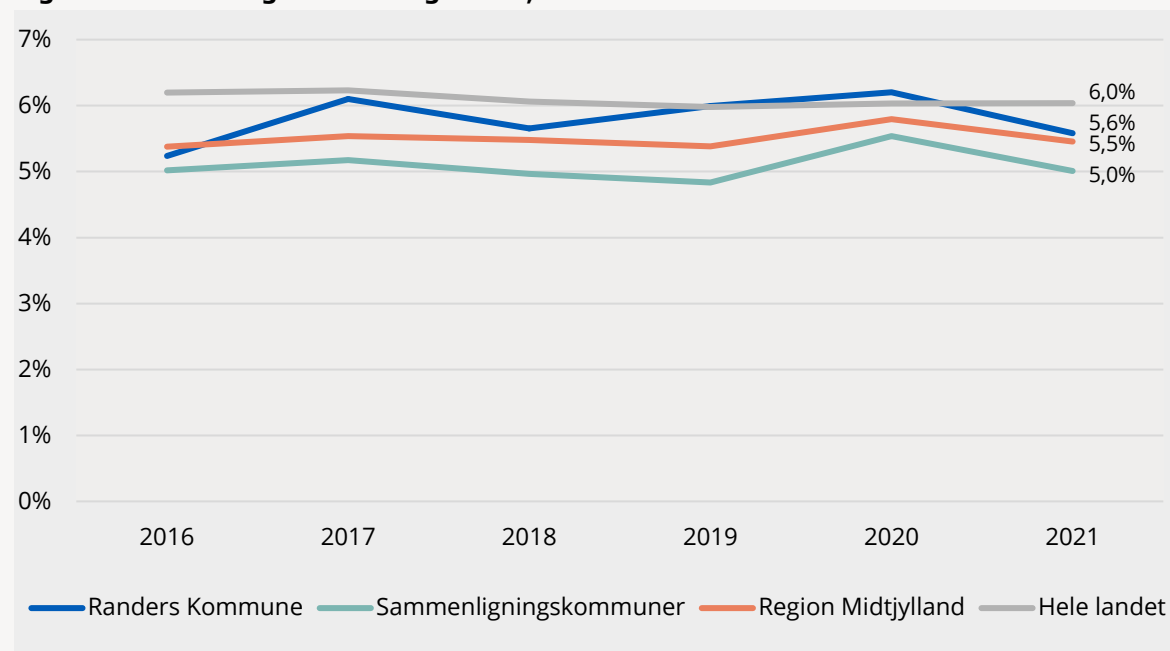
Lille fald i etableringsraten i 2021

Figur 5.2. viser udviklingen i etableringsraten i perioden 2016-21 for Randers Kommune, sammenligningskommunerne, Region Midtjylland og hele landet.

Som det fremgår, har etableringsraten i Randers Kommune svinget fra godt 5 til 6 pct. i perioden 2016 til 2021. I 2021 faldt antallet af iværksættere lidt, så etableringsraten nu er på niveau med resten af regionen, men dog stadig over niveauet i sammenligningskommunerne.

Figuren viser også, at forskellen mellem de midtjyske kommuner og resten af landet er blevet indsnævret frem til 2020, hvorefter forskellen igen er steget en smule.

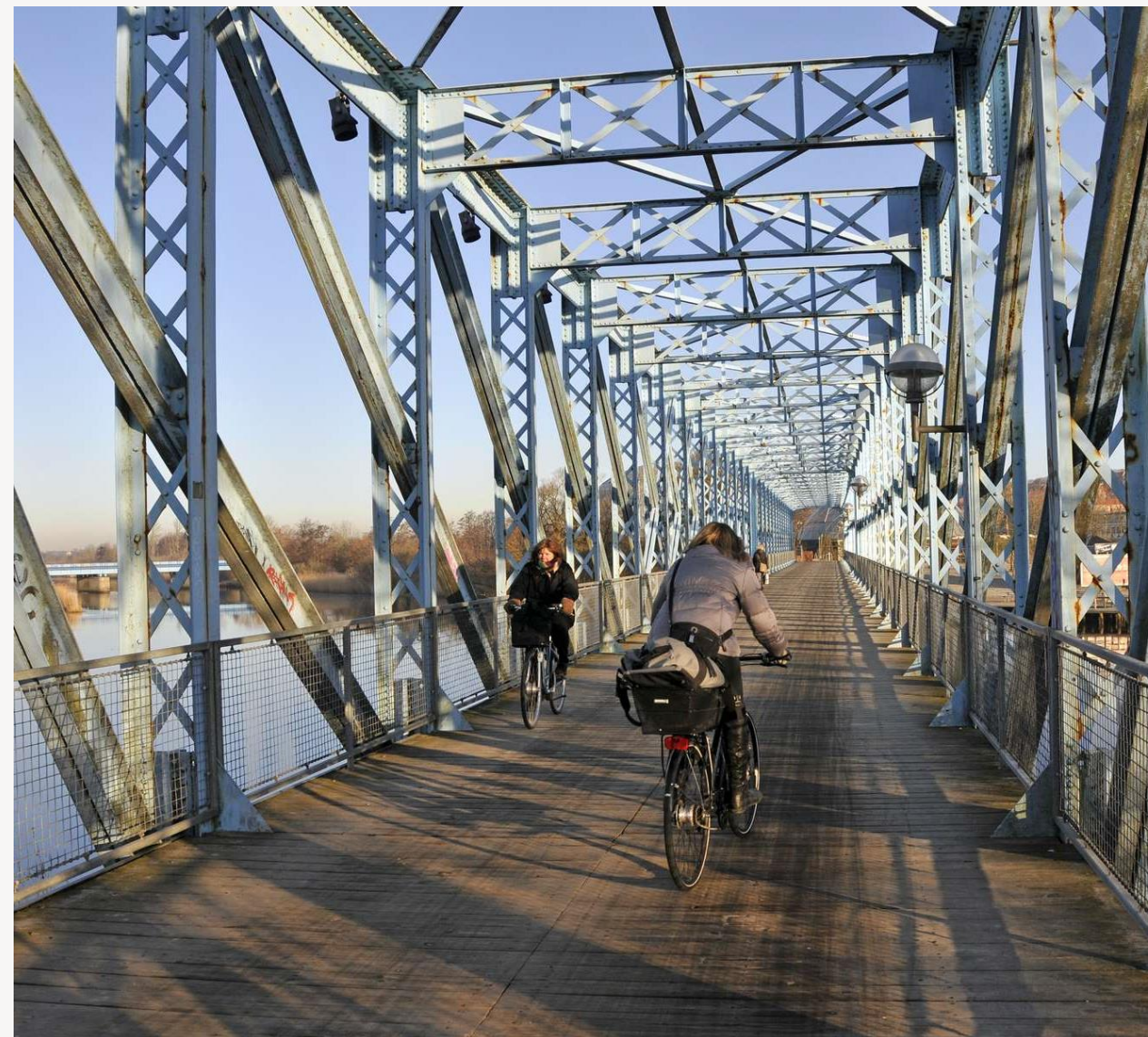
Figur 5.2. Udvikling i etableringsraten, 2016-21

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Etableringsraten er opgjort som antal virksomheder etableret i året sat i forhold til den samlede virksomhedsbestand.

Sammenligningskommuner omfatter: Horsens Kommune, Herning Kommune, Holstebro Kommune, Silkeborg Kommune og Viborg Kommune

Mange iværksættere inden for bygge og anlæg samt operationel service i Randers Kommune

For den enkelte kommune er det endvidere interessant at se nærmere på branchefordelingen af nye virksomheder. Tabel 5.1. viser iværksættervirksomhedernes fordeling på brancheområder i perioden 2020 til 2021.

Af tabellen fremgår det, at der i Randers Kommune er etableret flest virksomheder inden for bygge og anlæg efterfulgt af en række servicefag samt primære erhverv. Generelt er iværksætterne jævnt fordelt på brancheområderne i Randers Kommune.

Tabellen viser også, at fordelingen i Randers Kommune i nogen grad adskiller sig fra fordelingen blandt sammenligningskommuner og resten af regionen. Randers Kommune har relativt mange iværksættere inden for operationel service og omvendt relativt færre inden for videnservice og primære erhverv.

Tabel 5.1. Fordeling af iværksættere efter brancher, gennemsnit for 2020-21

Branche	Randers Kommune	Sammenligningskommuner	Region Midtjylland	Hele landet
Bygge og anlæg	17%	16%	14%	15%
Operationel service	11%	8%	9%	9%
Finansiering, forsikring og ejendomme	10%	12%	12%	9%
Videnservice	10%	13%	14%	16%
Detailhandel	10%	9%	9%	8%
Landbrug, skovbrug, fiskeri, råstof, forsyning og andre serviceydelser	8%	12%	9%	8%
Private velfærdsinstitutioner og kultur	8%	10%	9%	9%
Industri	7%	4%	4%	4%
Hoteller og restauranter	5%	5%	5%	6%
Transport	5%	2%	4%	5%
Information og kommunikation	5%	5%	7%	8%
Engroshandel	5%	3%	3%	3%
I alt	100%	100%	100%	100%

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Iværksættervirksomheder med uoplyst branche er ikke medtaget.

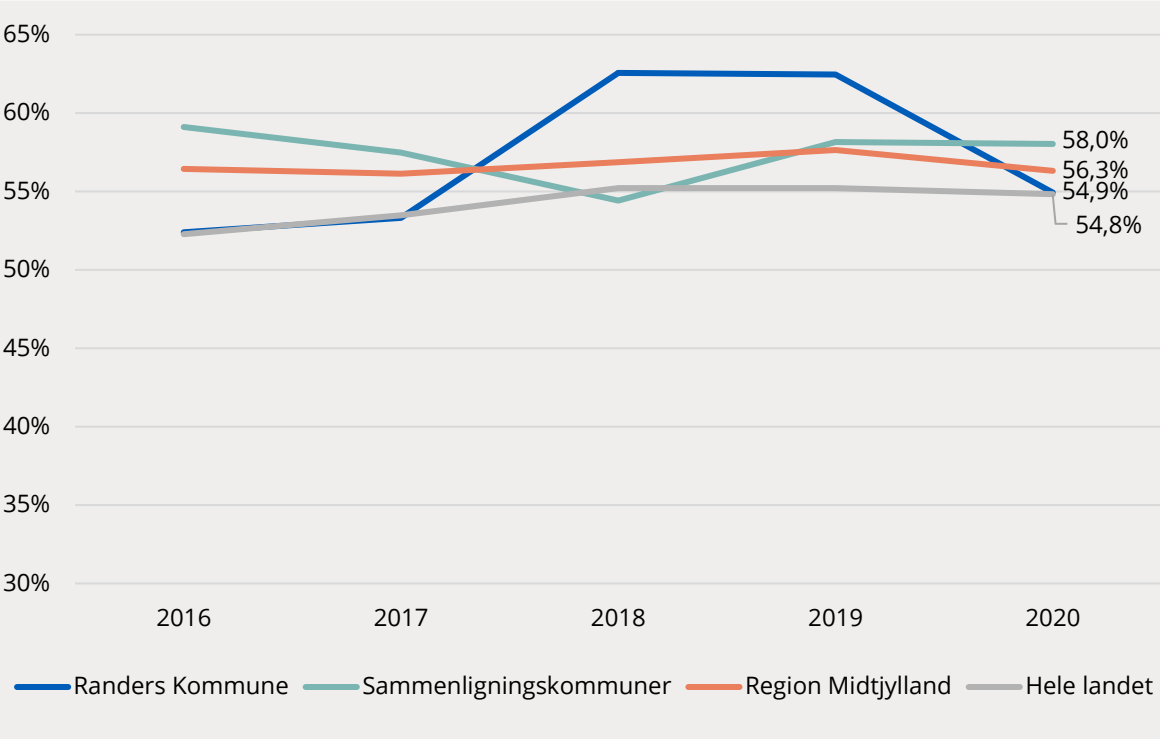
Stigende overlevelseshesrate i Randers Kommune

En vigtig indikator for iværksættervilkårene i en kommune er overlevelseshesraten, det vil sige andelen af iværksættervirksomheder, der formår at fastholde en væsentlig økonomisk aktivitet efter, at de er etableret. Figurerne neden for viser overlevelseshesraterne hhv. tre- og fem år efter etablering af iværksættervirksomheder i hhv. Randers Kommune, sammenligningskommunerne, Region Midtjylland og hele landet.

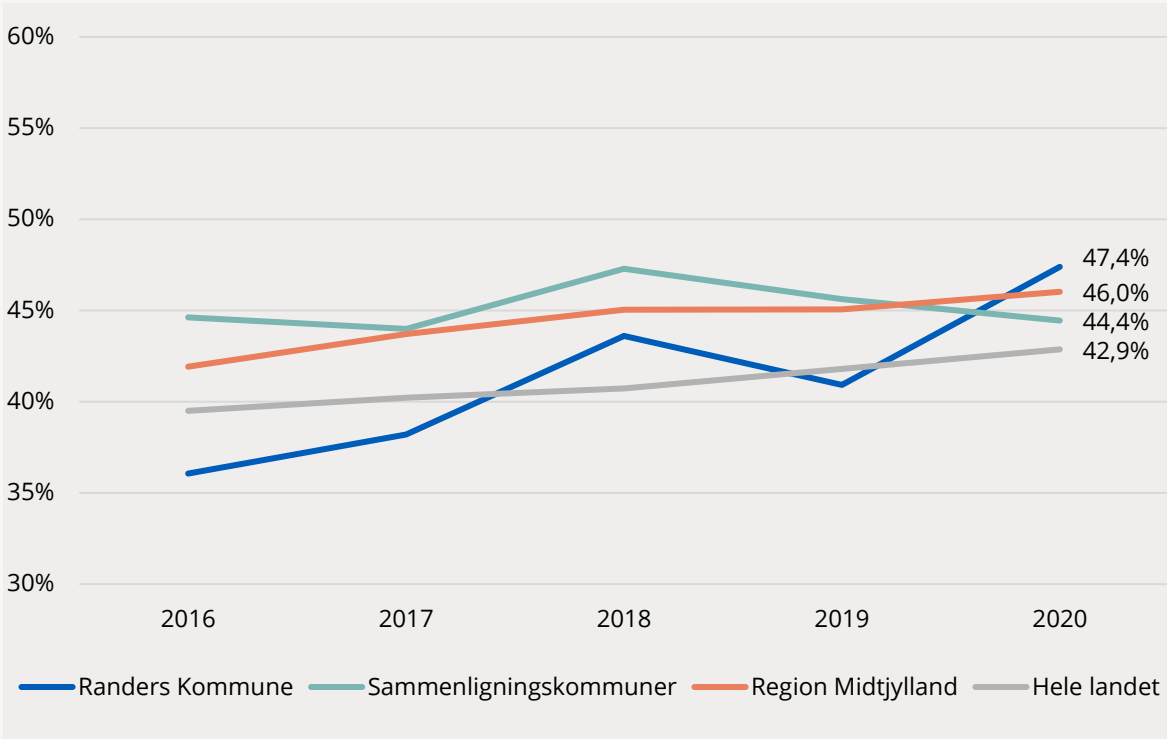
Det fremgår, at overlevelseshesraterne svinger en del fra år til år. Set over hele perioden er den femårige overlevelseshesrate steget betydeligt i Randers Kommune, så den i 2020 ligger over niveauet i både hele regionen og sammenligningskommunerne. Den treårige overlevelseshesrate steg også frem til 2019, hvorefter den faldt igen i 2020.

Det samlede billede er, at overlevelsen blandt nye virksomheder er øget i Randers Kommune over hele perioden.

Figur 5.3 Udvikling i overlevelseshesraten (tre år efter etablering), 2016-20

Figur 5.4 Udvikling i overlevelseshesraten (fem år efter etablering), 2016-20

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Danmarks Statistik har i 2022 justeret opgørelsen af overlevede virksomheder. Derfor kan overlevelseshesraterne i denne rapport ikke sammenlignes med overlevelseshesraterne i sidste års rapport.

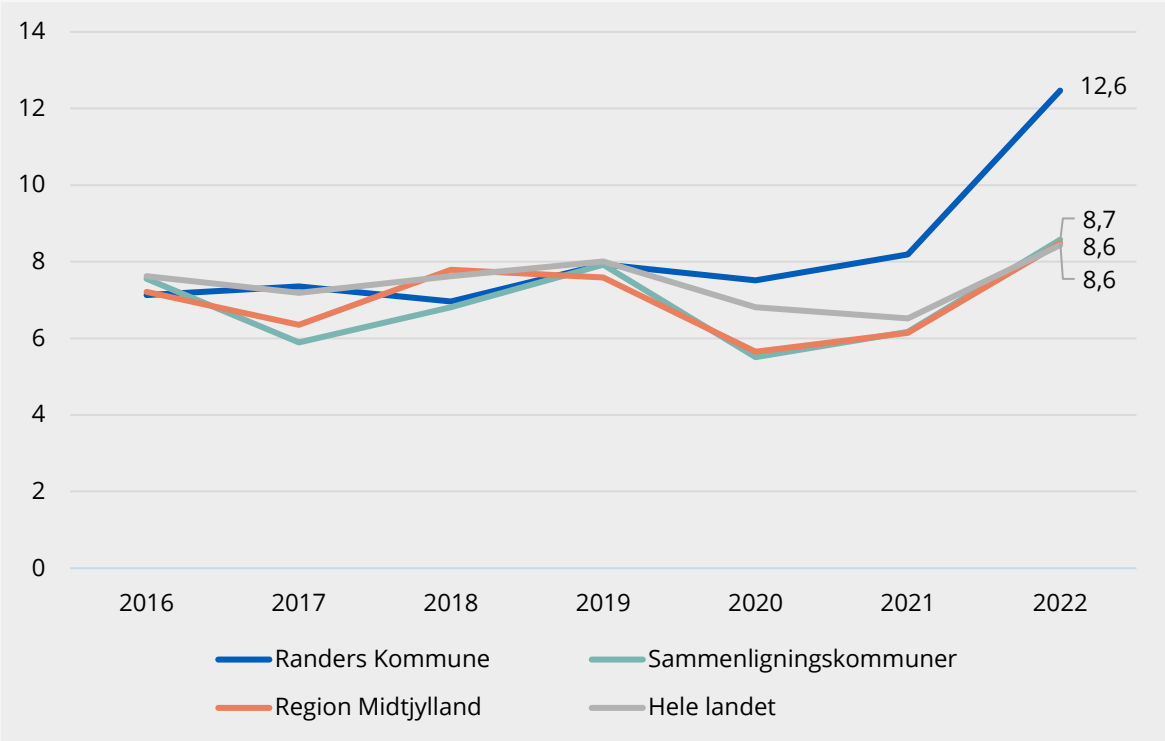
Antallet af konkurser øget betydeligt i 2022

En anden indikator for afvikling og frafald af virksomheder er omfanget af konkurser. Figur 5.5. viser antallet af virksomheder i perioden 2016 til 2022,, der blev erklæret konkurs i Randers Kommune, sammenligningskommunerne, Region Midtjylland og hele landet – opgjort som antal konkurser pr. 1.000 virksomheder.

Det fremgår, at antallet af konkurser (per 1.000 virksomheder) i Randers Kommune, efter at have ligget på niveau med resten af regionen, er steget kraftigt i 2021 og specielt 2022. I 2022 var der knapt 13 konkurser pr. 1.000 virksomheder i Randers Kommune mod knapt 9 i resten af regionen og sammenligningskommunerne. Generelt skal det stigende antal konkurser i 2022 ses i sammenhæng med hjælpepakkeres ophør.

Tabel 5.2. viser, hvordan konkurserne fordeler sig på hovedsektorer i Randers Kommune. Som det fremgår, har servicesektoren oplevet flest konkurser over årene. I 2022 var der dog flest konkurser inden for bygge og anlæg.

Figur 5.5. Udvikling i antal konkurser pr. 1.000 virksomheder, 2016-22

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Konkurs er opgjort for virksomheder med beskæftigelse og/eller en omsætning på mindst en mio. kr. (aktive virksomheder). Antallet af virksomheder for 2022 er estimeret på baggrund af udviklingen i virksomhedsbestanden i perioden 2016-21.

Tabel 5.2. Fordeling af konkurser i Randers Kommune på hovedsektorer, 2016-22

Sektor	2016	2019	2022
Service	36%	46%	33%
Handel	21%	13%	17%
Industri	21%	8%	6%
Bygge og anlæg	12%	21%	35%
Transport	9%	3%	6%
Primære erhverv	0%	10%	2%
I alt	100%	100%	100%

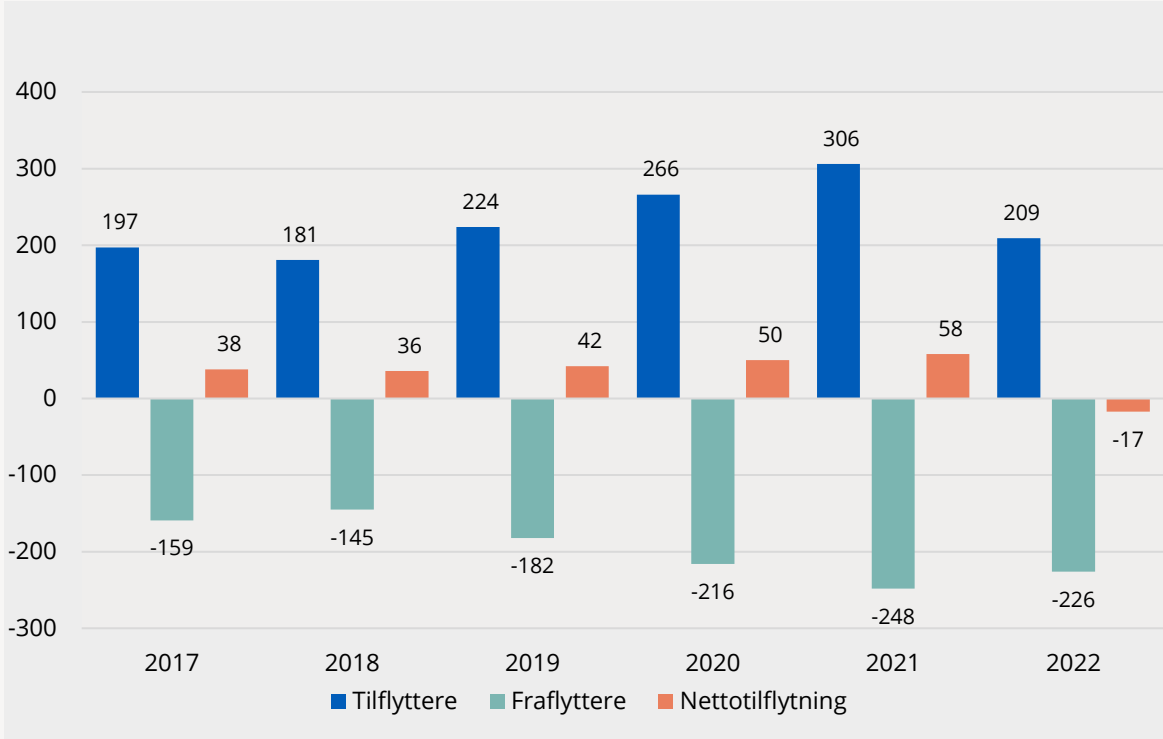
Lille fald i tilflytningen af virksomheder i 2022

Et andet vigtigt pejlemærke for erhvervsvilkårene er omfanget af til- og fraflytninger af virksomheder. Figur 5.6 viser udviklingen i både til- og fraflytninger samt nettotilflytningen (tilflytninger minus fraflytninger) til Randers Kommune fra 2017 til 2022.

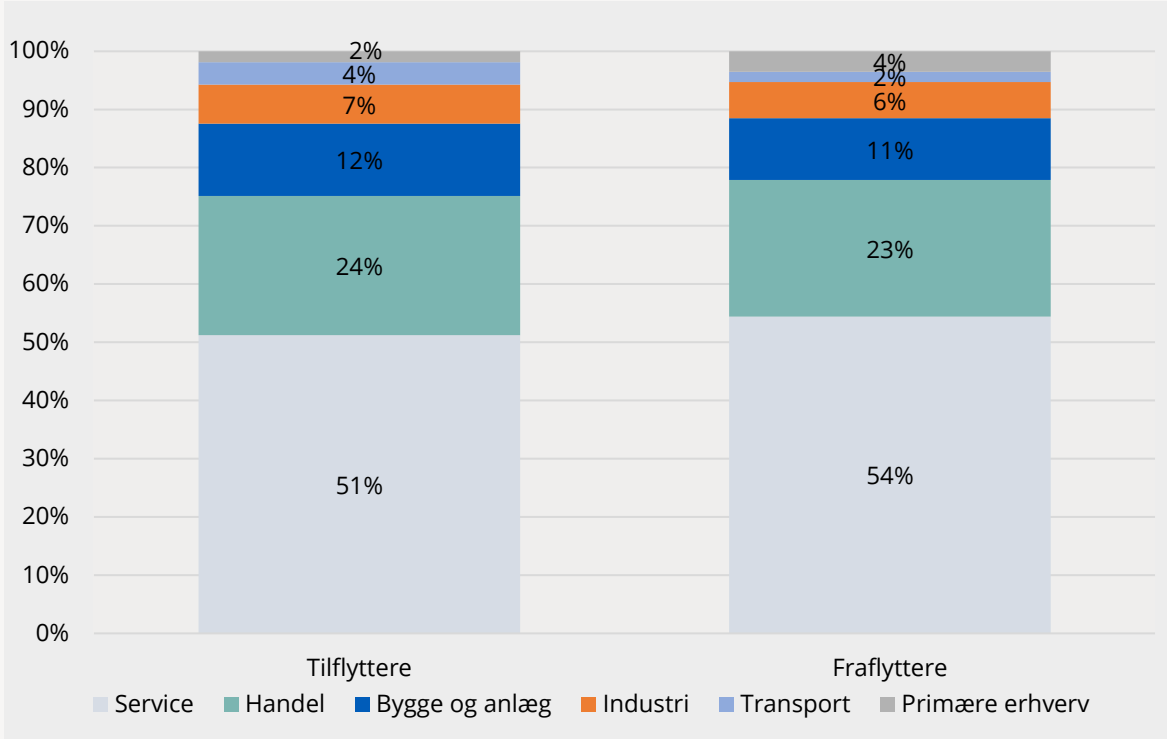
Frem til 2021 har Randers Kommune oplevet en positiv udvikling i antallet af tilflyttede virksomheder, hvilket er et tegn på et attraktivt erhvervmiljø. Antallet af tilflyttede virksomheder er dog faldet i 2022.

Nettotilflytningen er samtidig faldet i 2022 efter at have været positiv i de foregående fem år. I 2021 oplevede Randers Kommune den største nettotilflytning på 58 virksomheder, mens tallet i 2020 var 50 virksomheder. Over hele perioden har der været en nettotilflytning på 207 virksomheder. Figur 5.7 viser, at det især er inden for service og handel, at der flytter virksomheder til og fra Randers Kommune, jf. Figur 5.7.

Figur 5.6. Til – og fraflytning af virksomheder i Randers Kommune, 2017-22

Figur 5.7. Til – og fraflytning fordelt på sektorer i Randers Kommune, 2022

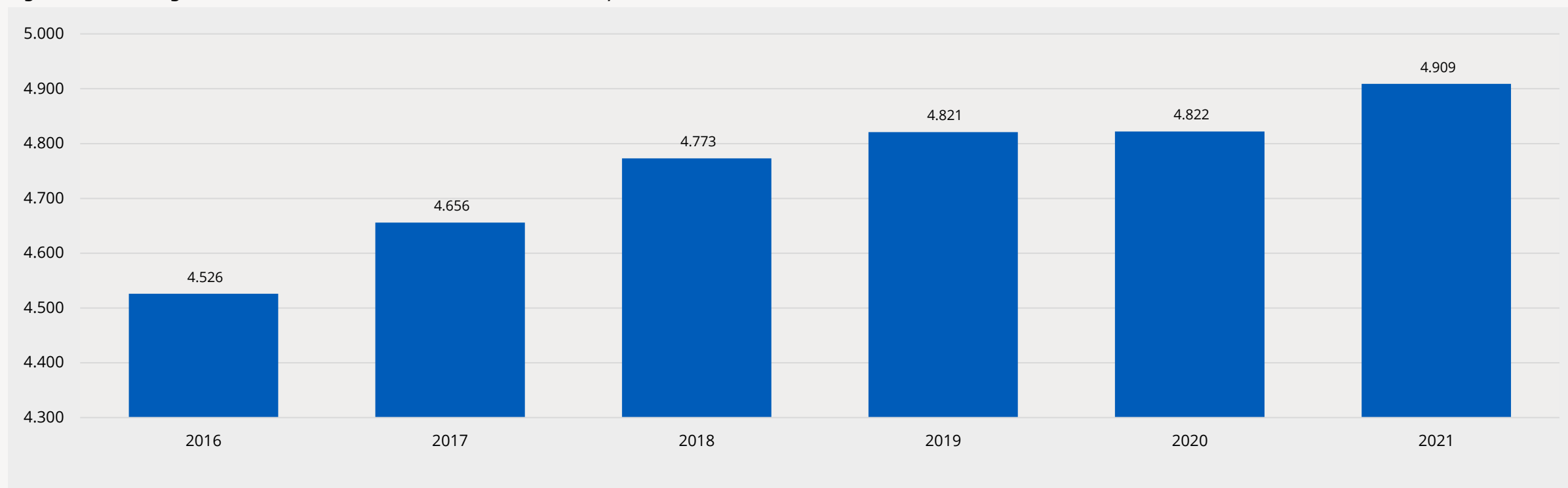
Kilde: IRIS Group på baggrund af data fra Det Centrale Virksomhedsregister (CVR).
Note: Antallet af virksomheder omfatter udvalgte selskabsformer (enkeltmandsvirksomhed, PMV, I/S, A/S, ApS, mv.) og ikke fonde, foreninger, offentlige virksomheder mv. Omfatter ikke holdingselskaber eller filialer. Denne afgrænsning adskiller sig fra forrige side. En virksomhed tælles kun med én gang, uanset om virksomheden er flyttet til eller fra kommunen flere gange i perioden.

Antallet af virksomheder er steget betydeligt i Randers Kommune frem til 2021

Figur 5.7. viser udviklingen i antallet af virksomheder i Randers Kommune fra 2016 til 2021. Udviklingen i virksomhedsbestanden er således en sammenfattende indikator, der både rummer tilgangen af iværksættere, frafaldet pga. konkurser og virksomhedslukninger samt nettoflytningen af etablerede virksomheder.

Figuren viser, at antallet af virksomheder i Randers Kommune er steget betydeligt med ca. 400 virksomheder over den femårige periode. Det svarer til en stigning på 9 pct. over hele perioden. Væksten var størst fra 2016 til 2018, hvor Randers Kommune oplevede en fremgang på ca. 250 reelle virksomheder. Fra 2020 til 2021 er antallet af virksomheder steget med 87 virksomheder.

Figur 5.7. Udvikling i antal reelle virksomheder i Randers Kommune, 2016-21

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Reelle virksomheder er afgrænset til virksomheder i den private sektor, der i det pågældende år har en økonomisk aktivitet (afhængig af branche), som svarer til mindst et halvt årsværk.

Knapt syv pct. af alle midtjyske virksomheder ligger i Randers Kommune

Tabel 5.3 givet et samlet overblik over, hvordan den samlede virksomhedsbestand, gruppen af iværksættere og gazeller i Randers Kommune fordeler sig på hovedsektorer. Gazellevirksomheder er virksomheder, der opfylder bestemte kriterier for vækst defineret af Dagbladet Børsen.

Det fremgår af tabellen, at fordelingen af iværksættere nogenlunde tilsvare fordelingen af reelle virksomheder. Der dog er relativt få iværksættere inden for primære erhverv i forhold til sektorens størrelse (målt på antallet af virksomheder i Randers Kommune). Endvidere er der relativt få virksomheder, der lever op til gazellekriterierne, men som det fremgår, findes gazeller i Randers Kommune især inden for handel og serviceindustri.

Nederst i tabellen fremgår det, hvor stor en andel Randers Kommune huser af de tre virksomhedstyper i hele regionen. Andelen af iværksættere er lidt højere end andelen af den samlede virksomhedsbestand. Andelen af gazeller er lidt lavere, men det skyldes, at der generelt er få virksomheder i hele regionen, der lever op til definitionen, hvorfor tallet er meget følsomt over for udviklingen i enkeltvirksomheder.

Tabel 5.3. Virksomheder, iværksættere og gazeller i Randers Kommune fordelt på sektorer, 2021

Sektor	Reelle virksomheder	Iværksættere	Gazeller
Bygge og anlæg	535	54	6
Handel	1.258	60	15
Primære erhverv	561	5	3
Service	2.019	124	9
Transport	189	15	5
Industri	346	16	2
I alt	4.909	274	40
Andel af Region Midtjylland	6,7%	6,9%	6,0%

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik og Børsens Gazelleliste 2022.

For at en virksomhed kan betegnes som en gazellevirksomhed skal den opfylde en række krav:

- Virksomheden skal minimum have en omsætning på 1 mio. kr. eller komme ud med et bruttoresultat på 0,5 mio. kr. det første år, der måles fra.
- Virksomheden skal være et ApS eller A/S. Dog kan pengeinstitutter også deltage uanset virksomhedsform.
- Virksomheden skal minimum have offentliggjort fire regnskaber og have oplevet vækst i omsætning (bruttoresultat) i hvert eneste af de fire regnskabsår.
- Den samlede sum af det primære resultat i virksomheden skal være i plus, men må godt være negativt ét år.
- Virksomheden skal som minimum have fordoblet sin omsætning gennem de fire sidste regnskabsår.

Kilde: Børsen

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

6

Vækstvirksomheder og eksport

Dette afsnit går i dybden med, hvordan virksomheder i Randers Kommune formår at skabe vækst og eksport.

Først belyses udviklingen i andelen af vækstvirksomheder og deres fordeling på brancher.

Derefter kigger afsnittet nærmere på, hvor mange virksomheder der har eksport, og hvordan den samlede eksportværdi har udviklet sig.

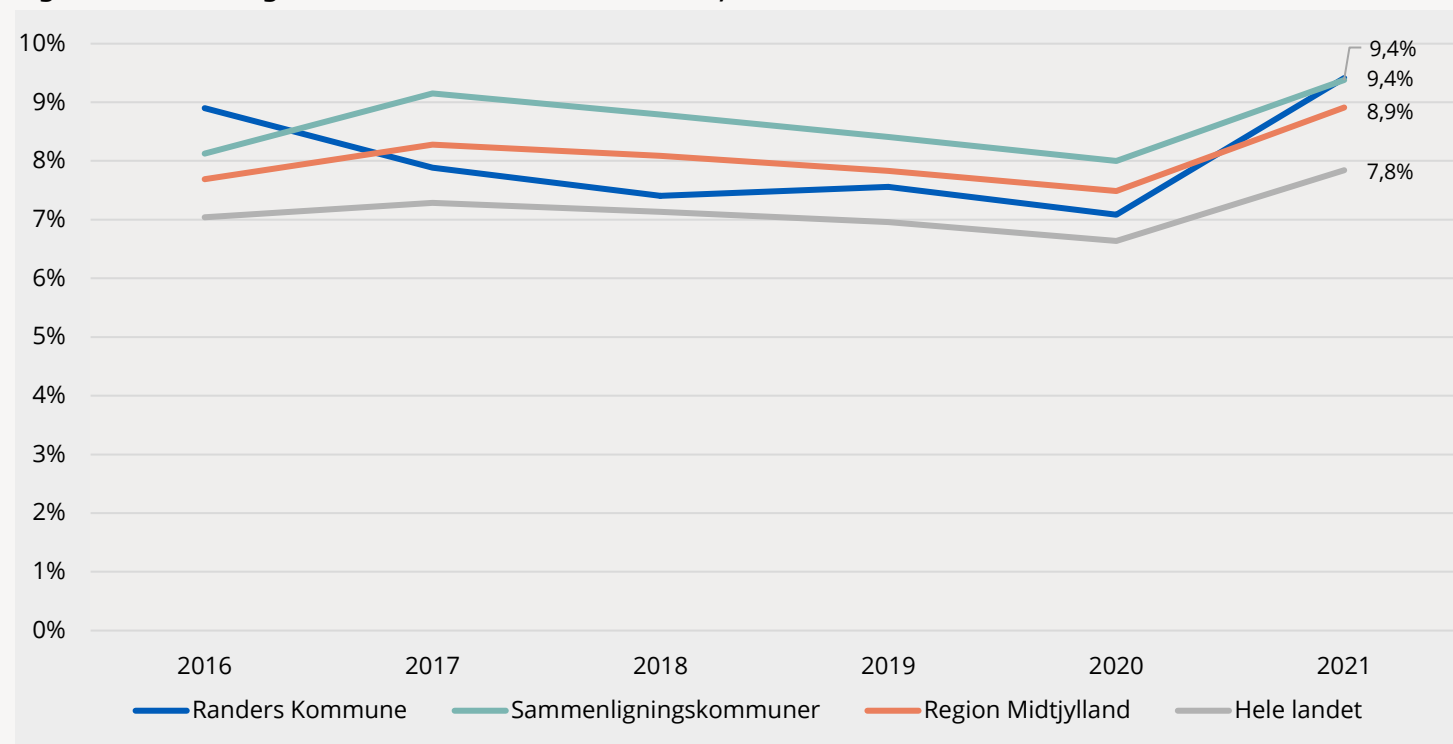
Stigende andel vækstvirksomheder i Randers kommune i 2021

Figur 6.1. viser udviklingen i andelen af vækstvirksomheder fra 2016 til 2021. Relativt til gazellebegrebet (afsnit 5) er der her et lidt mindre krav til den samlede vækst i virksomheden samtidig med, at der kun ses på en treårig periode (se note). Omvendt fokuserer opgørelsen af vækstvirksomheder kun på erhverv, der konkurrerer internationalt (typisk i form af erhverv med eksport eller erhverv med mange underleverancer til eksportvirksomheder).

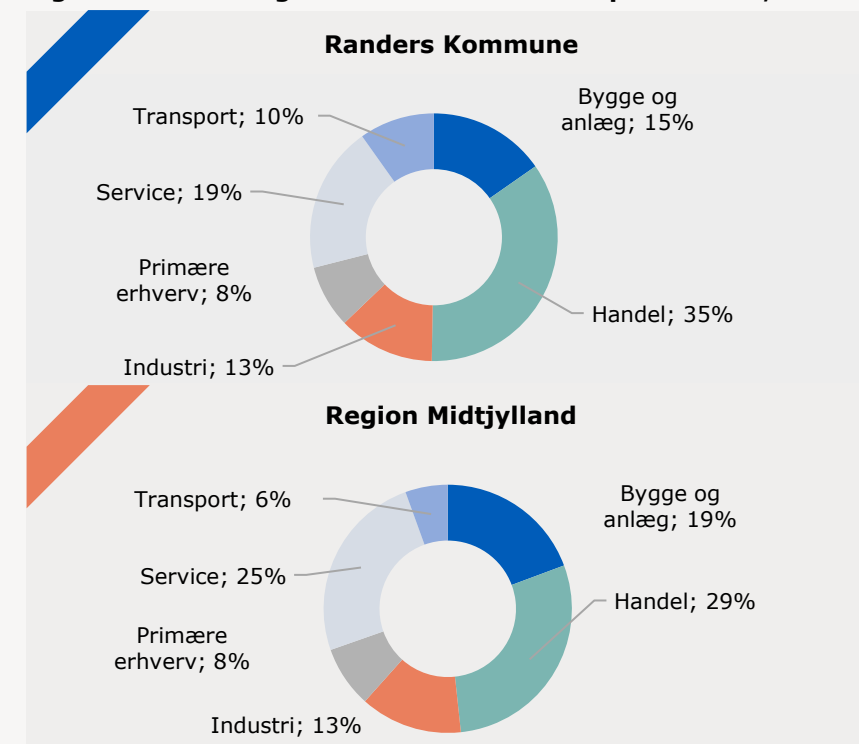
Det fremgår, at andelen af vækstvirksomheder i Randers Kommune er faldet frem til 2020, men er steget betydeligt i 2021, hvor også den samlede private jobskabelse er steget betydeligt, jf. afsnit 4. I 2021 ligger andelen på niveau med sammenligningskommunerne efter en periode på fire år, hvor Randers Kommune har haft lidt færre vækstvirksomheder end i sammenligningskommunerne. I hele perioden har andelen af vækstvirksomheder ligget over landsgennemsnittet.

Figur 6.2. viser, at Randers Kommune har flere vækstvirksomheder inden for handel og færre inden for bygge og anlæg samt service end hele Region Midtjylland.

Figur 6.1. Udvikling i andelen af vækstvirksomheder, 2016-21

Figur 6.2. Fordeling af vækstvirksomheder på sektorer, 2021

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.

Note: Vækstvirksomheder har haft en årlig omsætningsvækst på mindst 10 pct. de seneste tre år og en absolut vækst på mindst 3 mio. kr. i samme periode. Vækstvirksomheder er opgjort inden for internationalt konkurrerende erhverv. Sammenligningskommuner omfatter: Horsens Kommune, Herning Kommune, Holstebro Kommune, Silkeborg Kommune og Viborg Kommune

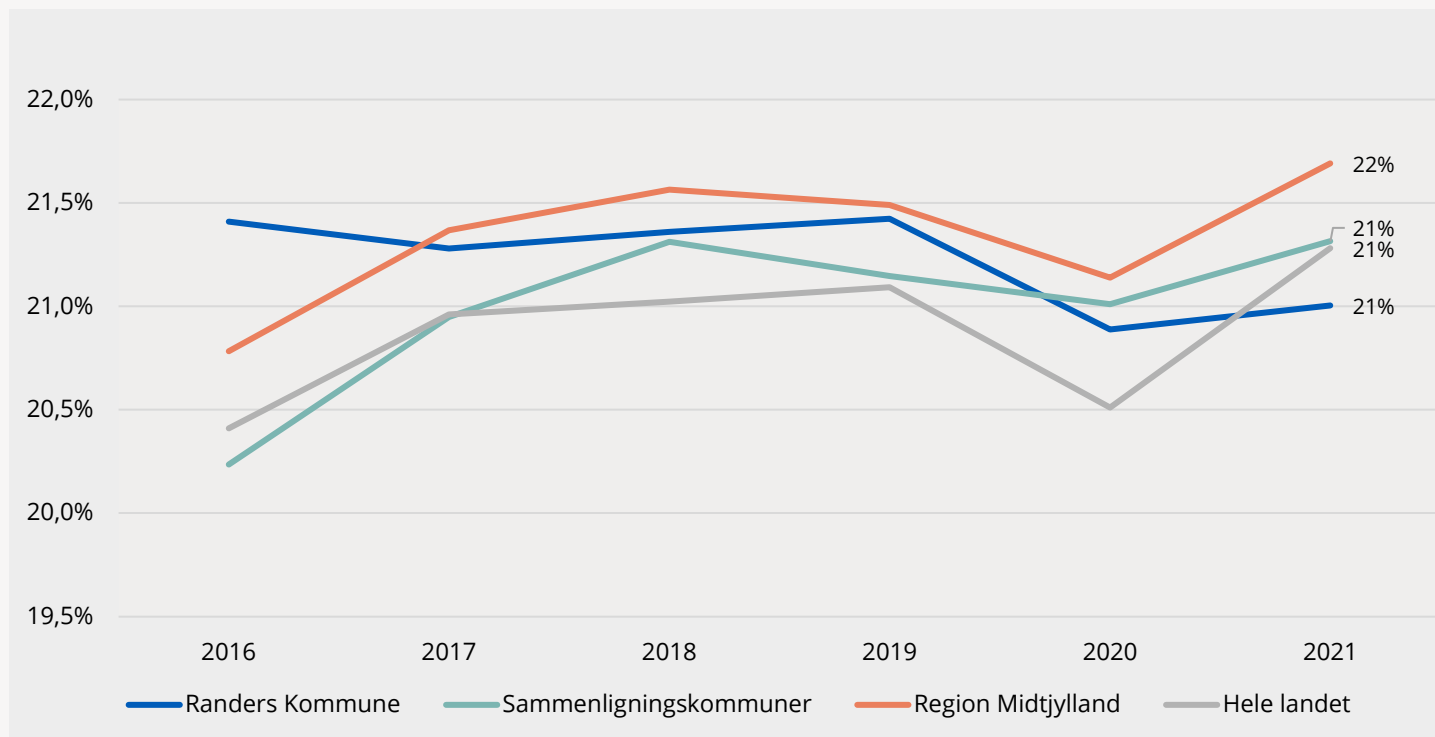
Andelen af eksportvirksomheder er på niveau med sammenligningskommunerne

Virksomheder, der eksporterer varer og tjenester, er en væsentlig drivkraft for vækst og jobskabelse. Figur 6.3 viser udviklingen i andelen af virksomheder med eksport fra 2016 til 2021.

Figuren viser, at andelen af eksportvirksomheder i Randers Kommune har ligget nogenlunde stabil over hele perioden og svinget mellem 21-22 pct. Figuren viser også, at Randers Kommune i næsten hele perioden har ligget lidt under niveauet i resten af regionen, hvilket ikke er overraskende set i lyset af Randers Kommunes erhvervsstruktur med mange mindre virksomheder. I 2021 var 21 pct. af virksomhederne i Randers Kommune eksportvirksomheder.

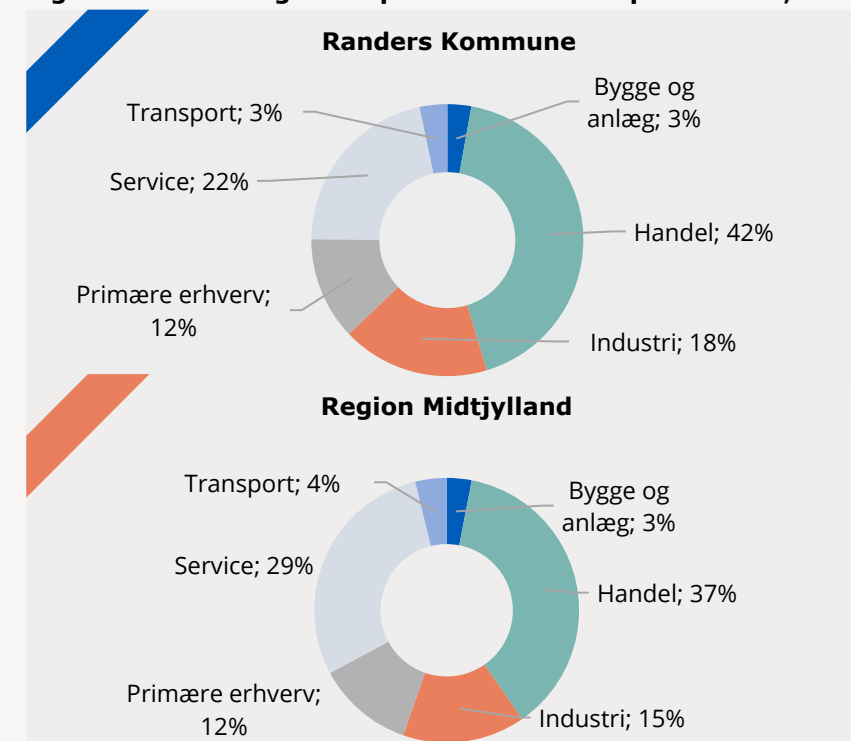
En forholdsvis stor andel af Randers Kommunes eksportvirksomheder kommer fra handelssektoren, jf. Figur 6.4. Generelt er der kun mindre forskelle i fordelingen af eksportvirksomheder, når Randers Kommune sammenlignes med hele regionen. Randers Kommune har dog lidt flere eksportvirksomheder inden for handel og industri samt lidt færre inden for service end i hele regionen.

Figur 6.3. Udviklingen i andelen af eksportvirksomheder, 2016-21

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Eksportvirksomheder er opgjort på arbejdssteder.

Figur 6.4. Fordeling af eksportvirksomheder på sektorer, 2021

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik.
Note: Eksportvirksomheder er opgjort på arbejdssteder.

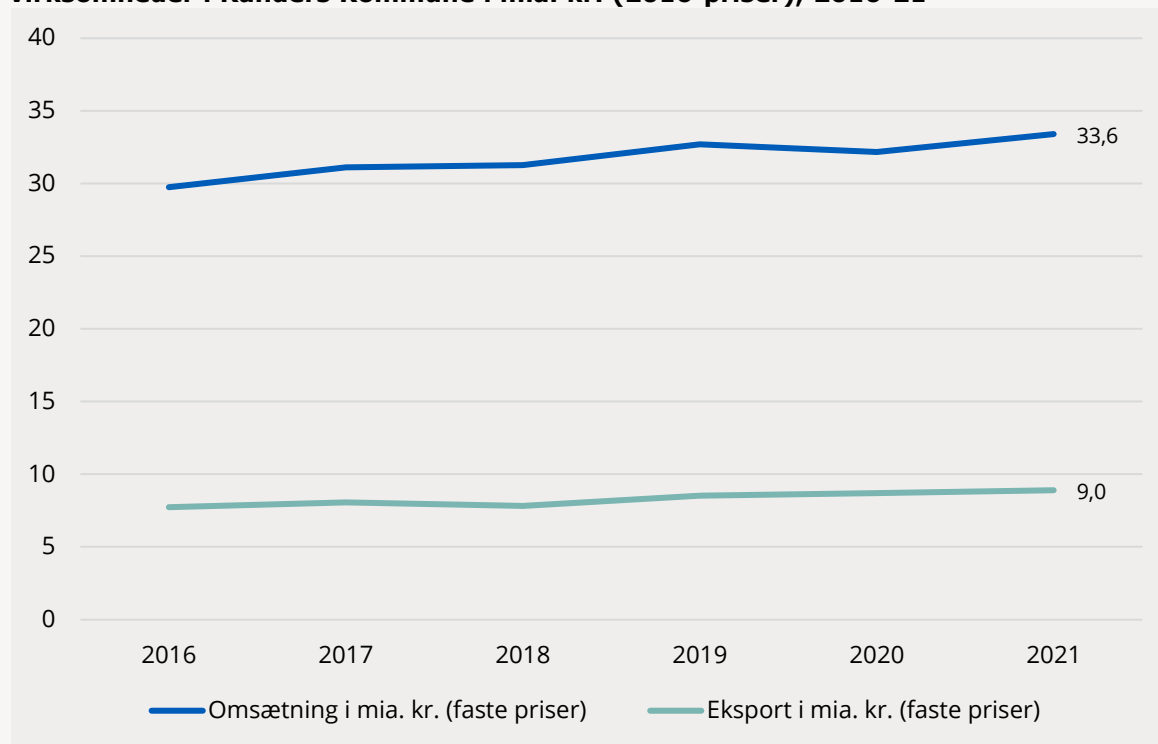
Fortsat beskeden eksportværdi sammenlignet med resten af regionen

Mens analysen på forrige side gav et billede af, hvor mange virksomheder, der eksporterer, giver Figur 6.5. og 6.6. neden for et overblik over udviklingen i den samlede eksportværdi blandt virksomheder, der eksporterer uden for landets grænser. Samtidig viser Figur 6.5. udviklingen i den samlede omsætning blandt private virksomheder med eksport.

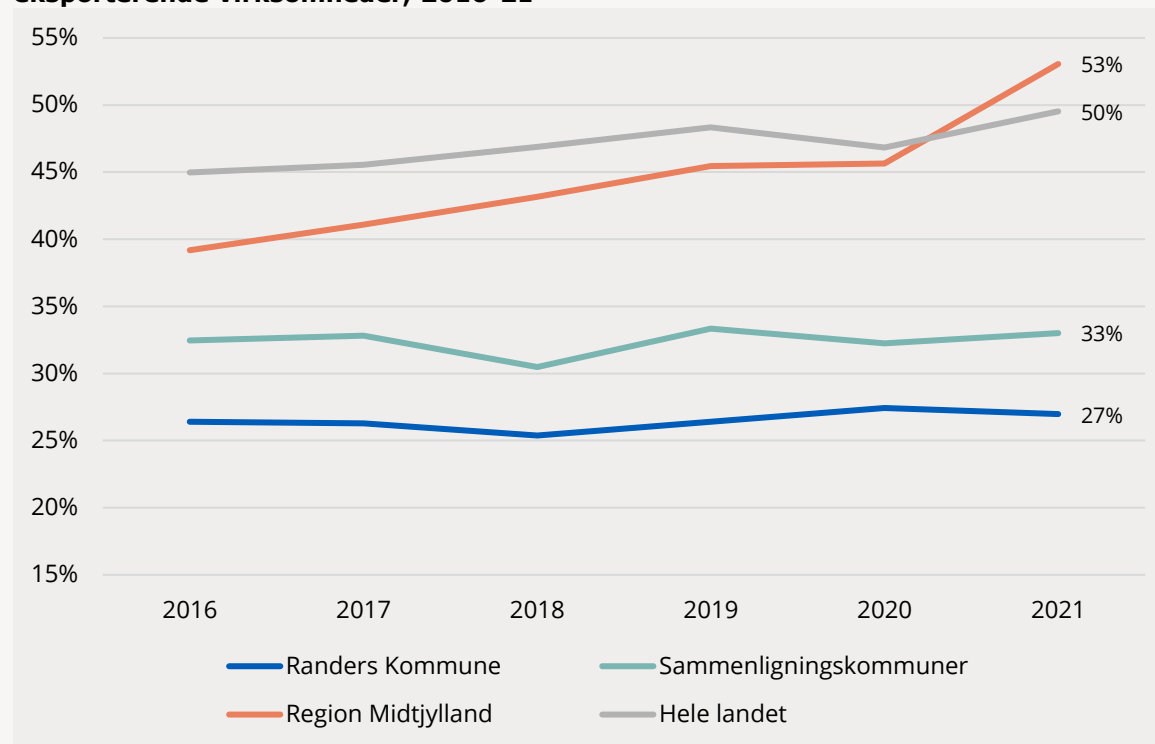
Figur 6.5 viser, at den samlede eksportværdi i Randers Kommune er vokset fra ca. 7 mia. kr. i 2016 til ca. 9 mia. kr. i 2021. En væsentlig del af eksportfremgangen kommer fra fødevarerektoren, jf. side 21. Samtidig er den samlede omsætning i kommunens eksportvirksomheder vokset, så den i 2021 udgjorde ca. 33,6 mia. kr.

Herudover viser Figur 6.6., at eksportens andel af den samlede omsætning er lavere i Randers Kommune sammenlignet med resten af regionen og landet. Ca. en fjerdedel af omsætningen i eksportvirksomhederne stammer fra eksport. Det afspejler, at Randers Kommune har få store virksomheder og mange mindre virksomheder, hvor afsætningen på hjemmemarkedet er klart større end på eksportmarkederne.

Figur 6.5. Udviklingen i samlet omsætning og eksport blandt eksporterende virksomheder i Randers Kommune i mia. kr. (2016-priser), 2016-21

Figur 6.6. Udviklingen i eksportens andel af den samlede omsætning for eksporterende virksomheder, 2016-21

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik

Note: Eksporten er opgjort som virksomhedernes samlede salg fratrukket indenlandsk salg. Opgjort i faste priser (2016-priser). Eksportværdi og omsætning er opgjort på kommuneniveau på baggrund af arbejdsstedernes placering.

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

7

Profilanalyse - Highlights

Dette afsnit indeholder nøglefigurer om den lokale og specialiserede vejledning af iværksættere og virksomheder i Region Midtjylland, herunder forskelle på tværs af kommuner i andelen af vejledte.

Afsnittet viser også, hvor stor en andel af de vejledte, der ligger inden for vækstlaget i kommunerne.

For en mere detaljeret analyse af de vejledtes profil, herunder årsværk, omsætning og eksport, henvises til profilanalyse 2023.

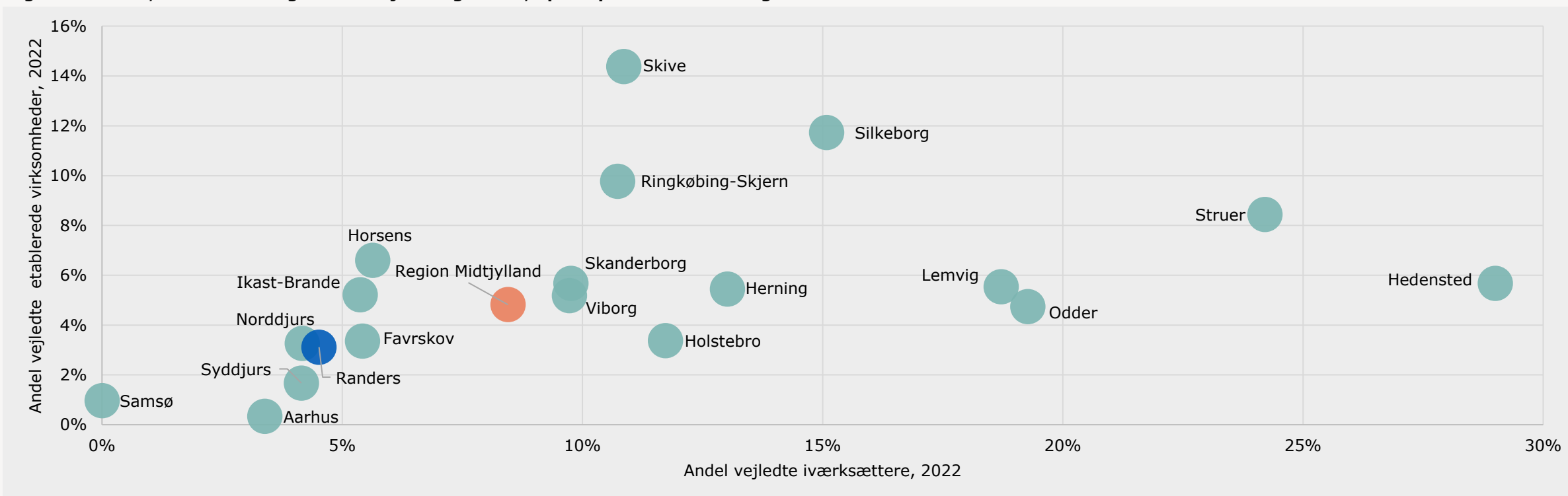

Figur 7.1. giver et overblik over, hvor stor en andel af virksomhederne, opdelt på iværksættere og etablerede virksomheder, der har modtaget vejledning i den lokale erhvervsservice. Resultaterne er vist for alle midtjyske kommuner i 2022.

Det fremgår, at andelen af vejledte ligger noget under den samlede andel for hele regionen. Det gælder både iværksættere og etablerede virksomheder.

Det skal understreges, at figuren alene fokuserer på virksomheder, der har modtaget individuel sparring og vejledning. Deltagelse i netværk, arrangementer, projekter, kurser mv. under den lokale erhvervsservice er ikke omfattet af figuren.

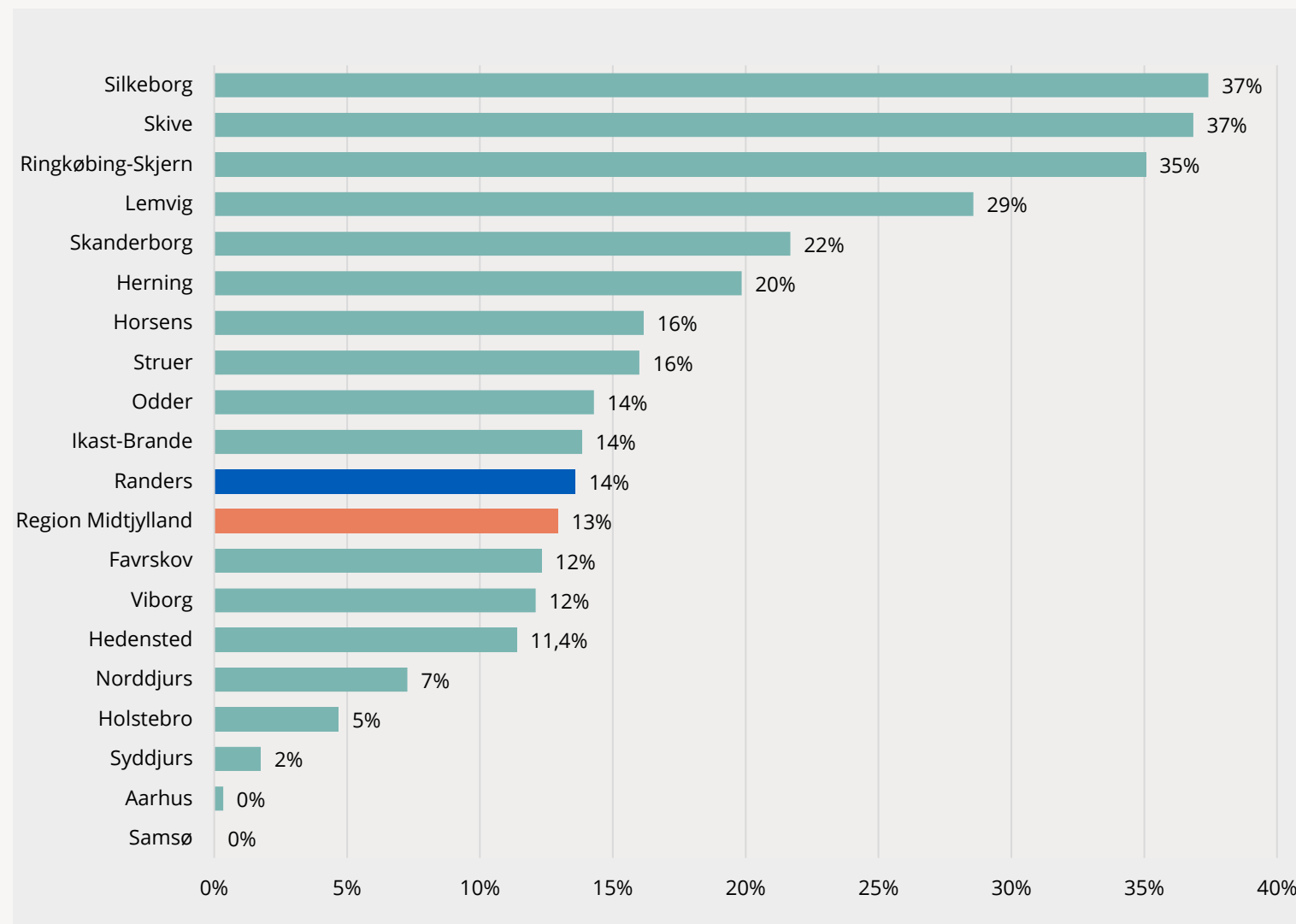
Figur 7.1. Andel, der har modtaget lokal vejledning i 2022, opdelt på iværksættere og etablerede virksomheder

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik og data fra lokal erhvervsservice.

Sammenligning af vejledningsindsatsen over for vækstlaget – lokal erhvervsservice

Figur 7.2. Andelen af vejledte virksomheder i vækstlaget i den lokale erhvervsservice, 2022

Figur 7.2. viser hvor stor en andel af virksomhederne fra vækstlaget (se note), der har modtaget lokal vejledning i hver af de midtjyske kommuner.

Det fremgår, at 14 procent af virksomhederne i vækstlaget i Randers Kommune har modtaget lokal vejledning i 2022.

Til sammenligning har 13 pct. af alle midtjyske vækstlagsvirksomheder modtaget lokal vejledning. Generelt er der stor spredning i andelen af vejledte virksomheder inden for vækstlaget.

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik og data fra lokal erhvervsservice.

Note: Vækstlagsvirksomheder defineres som virksomheder, der i perioden fra 2019 til 2021 har haft en årlig gennemsnitlig vækst i årsværk på 20 procent og i slutåret havde mindst fem ansatte.

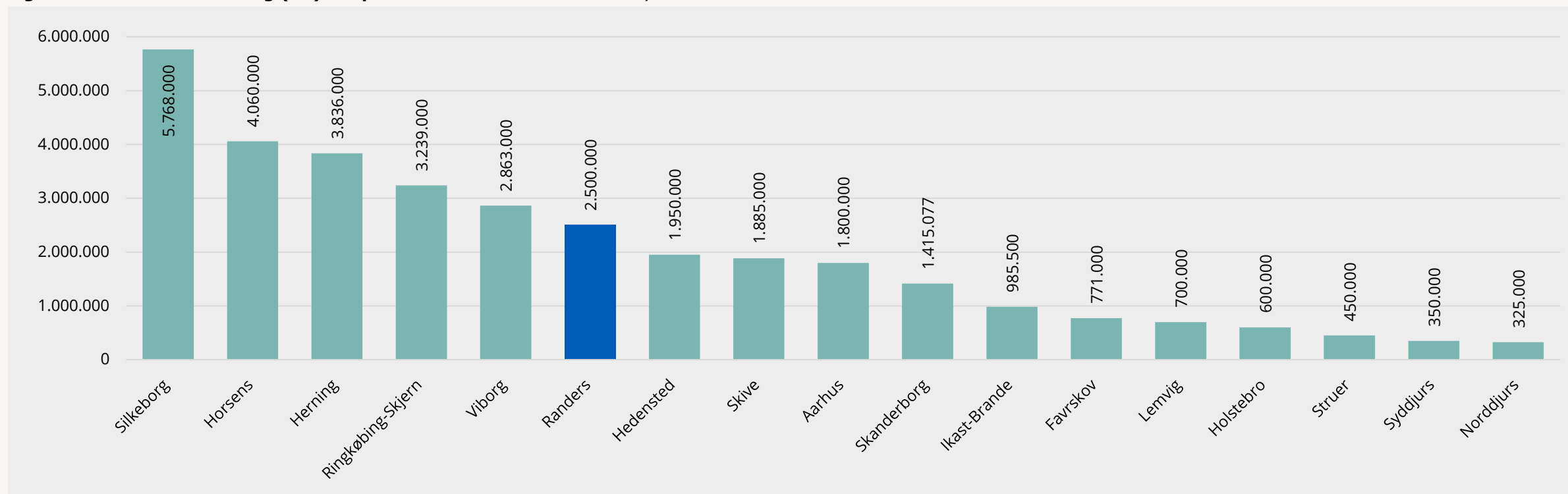
Kommunal bevilling til operatøren af lokal erhvervsservice i 2022

Omfanget af lokalt vejledte bør naturligvis ses i lyset af de ressourcer, som hver kommune har til rådighed til erhvervsservice. Det er op til den enkelte kommune at beslutte, hvor mange midler der skal afsættes til lokal erhvervsservice.

Figur 7.3. viser størrelsen af bevillingen til den lokale erhvervsserviceoperatør, der i nogle kommuner er Erhvervshus Midtjylland og i andre kommuner et lokalt erhvervsråd. Operatøren kan også være en enhed i forvaltningen.

Beløbene er oplyst af de enkelte kommuner og dækker i nogle kommuner primært over udgifter til vejledning af førstartere, iværksættere og virksomheder, mens de i andre kommuner også dækker over udgifter til bredere erhvervsfremmeprojekter. Beløbene er derfor ikke direkte sammenlignelige.

Figur 7.3. Kommunal bevilling (kr.) til operatør af lokal erhvervsservice, 2022

Kilde: IRIS Group på baggrund af data fra Erhvervshus Midtjylland.
Note: Der er ikke oplysninger om Odder og Samsø Kommuner.

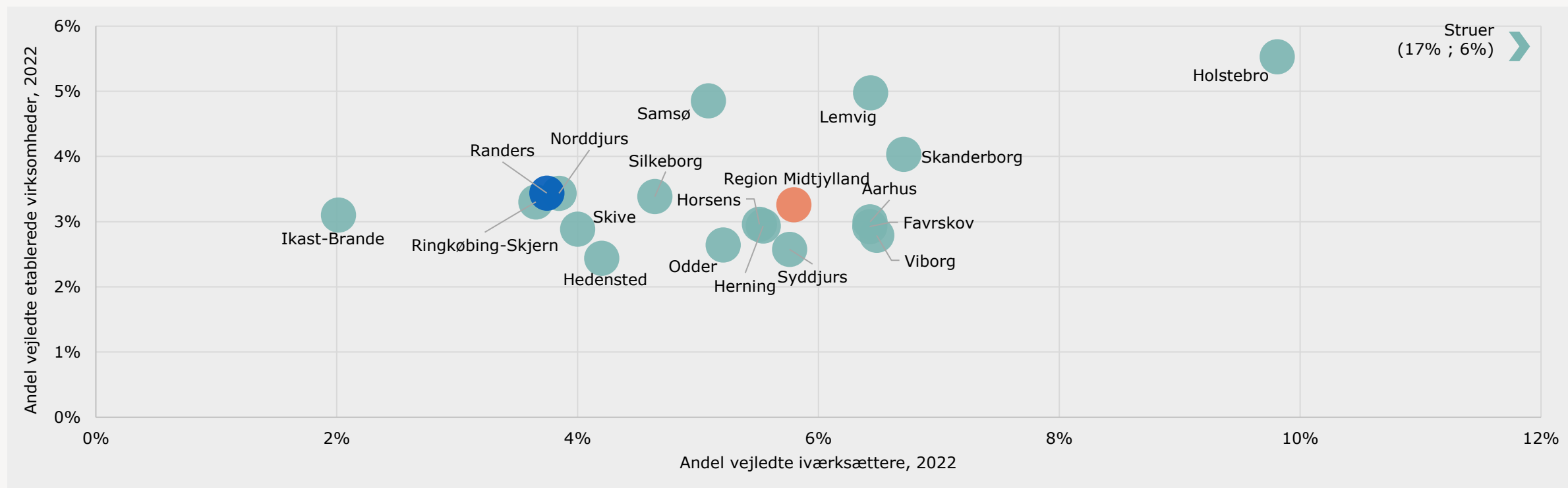
Sammenligning af vejledningsindsatsen i de midtjyske kommuner – specialiseret erhvervsservice

Figuren neden for giver et overblik over, hvor stor en andel af virksomhederne, opdelt på iværksættere og etablerede virksomheder, der har modtaget specialiseret vejledning i Erhvervshus Midtjylland. Resultaterne er vist for alle midtjyske kommuner.

Det fremgår, at andelen af vejlede iværksættere fra Randers Kommune på dette område er knap 4 pct., hvilket er lavere end tallet for regionen på knapt 6 pct. Andelen af vejlede etablerede virksomheder i Randers Kommune ligger også på ca. 3 pct., svarende til tallet for hele regionen.

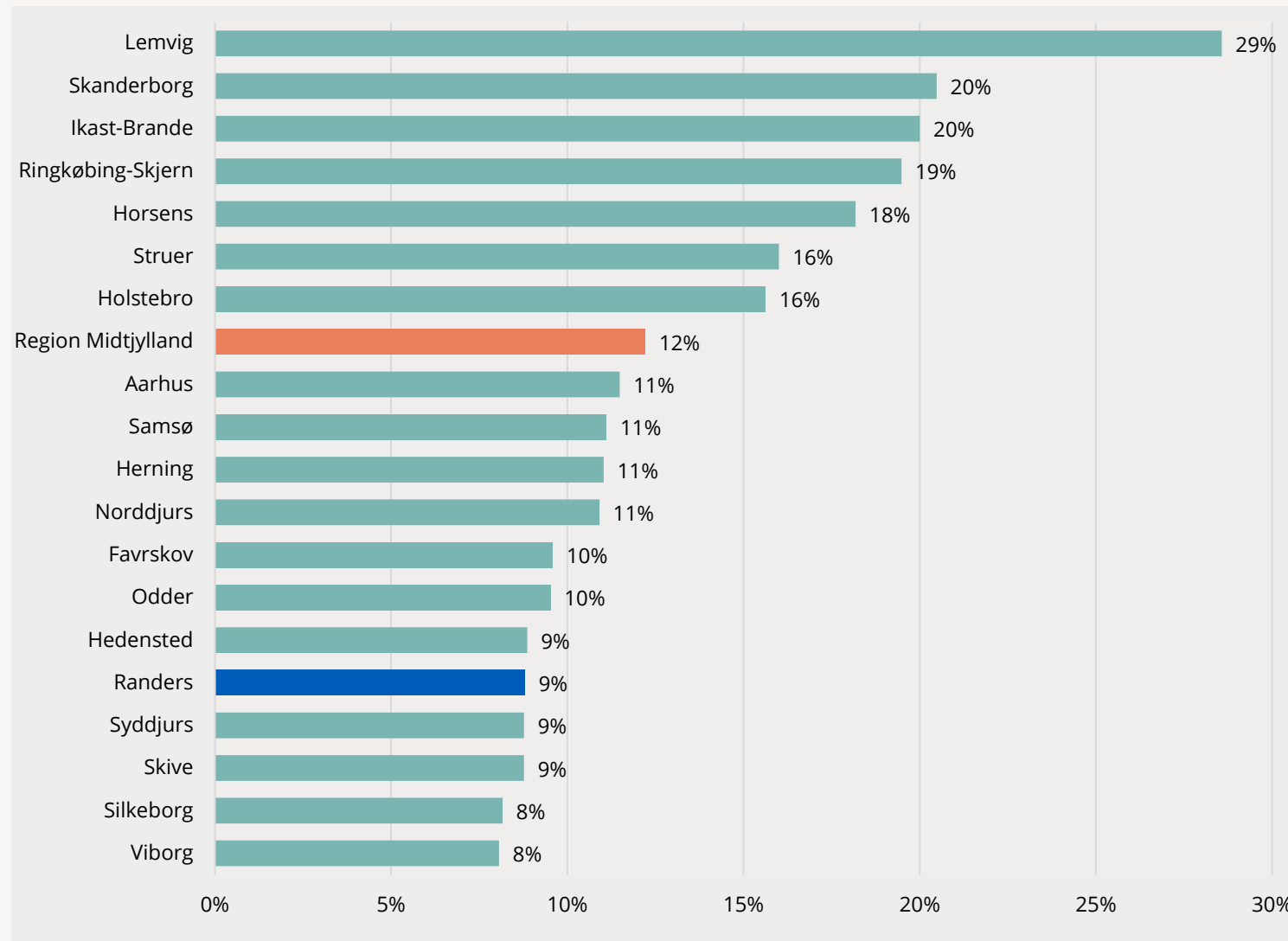
Det skal understreges, at figuren alene fokuserer på virksomheder, der har modtaget individuel sparring og vejledning. Virksomheder, der alene har deltaget i arrangementer og kollektive forløb udbudt fra Erhvervshus Midtjylland, er ikke omfattet af figuren.

Figur 7.4. Andel, der har modtaget specialiseret vejledning i 2022, opdelt på iværksættere og etablerede virksomheder

Sammenligning af vejledningsindsatsen over for vækstlaget – specialiseret vejledning

Figur 7.5. Andel af vejledte virksomheder i vækstlaget i den specialiserede erhvervsservice, 2022

Figur 7.5. viser hvor stor en andel af virksomheder i vækstlaget, der har modtaget specialiseret vejledning i Erhvervshus Midtjylland.

I Randers Kommune blev der i 2022 ydet specialiseret vejledning til 9 pct. af vækstlaget. Det er under niveauet for hele regionen på 12 pct.

Kilde: IRIS Group på baggrund af særkørsel fra Danmarks Statistik og data fra Erhvervshus Midtjylland.

Note: Vækstlagsvirksomheder defineres som virksomheder, der i perioden fra 2019 til 2021 har haft en årlig gennemsnitlig vækst i årsværk på 20 procent og i slutåret havde mindst fem ansatte.

Erhvervshus
MIDTJYLLAND

Udgivet af Erhvervshus Midtjylland, juni 2023.
Udarbejdet i samarbejde med IRIS Group.
Data-/talmateriale leveret af IRIS Group.